СВОБОДА

LIBERTY

Часопис для руского народа въ Америцѣ и органъ „Руского Народного Союза“.

Рокъ XI. Олифантъ, Па. Четверъ 7-го Мая 1903. Число 19.

Що чувати въ свѣтѣ.

Продажа державныхъ урядовъ и сполученй зъ нею подкупства, се звычайнй явища въ добѣ капіталістичного устрою. Практикують ся они по цѣлой Европѣ, а послѣдными часами переносять ся й до Сп. Державъ помимо сего, що ту больша половина высшихъ урядниковъ є выбирана черезъ народъ. Въ почтовомъ департаментѣ у Вашинґтонѣ, Д. К., водкрыто недавно цѣлый рядъ спроневѣрень и неправильностей того рода. Судовй доходженя выказують, що истнувало тамъ добре зъорґанізоване товариство драбугъ, котре грало перворядну ролю въ именованю почтовыхъ урядниковъ. Нѣ оденъ зъ нихъ не могъ одержати уряду, наколи не заплативъ добре за него, нѣхто не посидѣвъ довго на своимъ урядѣ, якъ постойно не дававъ Богови свѣчку, а чортови огарокъ.. Згадане товариство оперувало по цѣлыхъ Сп. Державахъ и робило на томъ знаменитый „бизнесъ“. Одными зъ его проводирѣвъ бувъ Джеймсъ Н. Тайнеръ, высокій урядникъ въ головной дирекціи почтъ, пертій асистентъ ґенерального прокуратора департаменту. Закидають ему безлѣчь спроневѣрень и подкупствъ тай роблять головнымъ виновникомъ скандалу. Сей фактъ набирае тымъ большого значѣня, що Тайнеръ належить до найстаршихъ урядниковъ въ почтовомъ департаментѣ, займавъ вже рожнй уряды а навѣть бувъ черезъ довшій часъ ґенеральнымъ почтаремъ Сп. Державъ. Выходило-бъ отже на таке, що вонъ не водъ нынѣ веде свое ремесло, а мимо того все выходило ему на здоровле, бо всѣ глядѣли крозь пальцѣ на его подвиги. Сумно! Ажь теперь, коли вже зовсѣмъ перебрала ся мѣрка усунено его зъ уряду и потягнено до судовои одвѣчальности.

Департаментъ войны оголосивъ оногды по довгой проволоцѣ частину рапорту начального вожда арміи Сп. Державъ, ґенерала Майлса, котрый ѣздивъ на Филипины, щобы провѣрити станъ арміи и придивити ся тамошнымъ водносинамъ. Старый ґенералъ прямо дае поличку теперѣшному правительству за варварства, якй дѣють ся на Филипинахъ. Описуючи жорстоке поведене военныхъ [illegible] ...цѣвъ, само... ...ъ и рядовыхъ ...ске тортуро... ...иковъ и нѣ... ...аный тероръ, ... лише нелюды ...ъоб... до чогось подобо. Цѣле се обемисте и ...сно написане справо... здане хотѣло правительство затаити, бо будь що будь е оно чорною плямою на картахъ исторіи правлѣня републиканьскои партіи въ Сп. Державахъ.

Безмежна ненаситность лукавыхъ капіталістовъ довела минувшого тыжня въ соймѣ державы Илинойсъ до великои бучѣ. Ходило именно о се, що соймова большость бажала переперти ухвалу, абы фабрики освѣтленя, водопроводы и електричнй трамваѣ въ Чікаґо выкупити водъ несовѣстныхъ капіталістичныхъ синдикатовъ и воддати на власть мѣста. Противъ того выступило кольканайцятьохъ представителѣвъ капіталістовъ и всѣма силами намагали ся не допустити до ухвалы. Президентъ палаты Миллеръ, также подпомагавъ ихъ що силы, а се такъ розлютило соймову большость, що посыпали на него проклоны, сплювачки, каламарѣ и т. п. Коли опозиція станула въ оборонѣ свого президента, прійшло до бійки на пястуки, палицѣ и парасолѣ, после всѣхъ правилъ австрійского парляментаризму.... По двохъ годинахъ такои „диспуты“ повело ся большости выкинути капіталістичныхъ вовковъ та прихвостнѣвъ, почомъ выбрано нового президента и ухвалено цѣле внесене.

Дня 1-го и 2-го с. м. водбуло ся величаве торжество посвяченя мѣсця подъ всесвѣтну выставу въ Ст. Луисъ, Мо., яка водбуде ся въ 1904. р. Въ торжествѣ взяло участь 24. ґуберпаторовъ, президентъ Рузвелтъ, бувшій президентъ Клівландъ, богато войска и величезный здвигъ народа.

Немовь въ суперечь всѣмъ донесснямъ зъ послѣдныхъ двохъ тыжнѣвъ, дознаемо ся зъ найновѣйшихъ телеґрамовъ, що въ цѣлой Венезуели не правительство. але ворохобники беруть верхъ. Правительственну армію подъ приказами мѣстопрезидента Ґомеза и ґенерала Фереры побороли ворохобники не далеко Ель Ґвапа. Хоробрый и способный проводиръ ворохобниковъ, ґенералъ Ролясдо, показавъ при той нагодѣ, що его армія о много лѣпше зъорґанізована водъ правилельственои. Ся послѣдна, хочь чисельно далеко сильнѣйша водъ арміи ворохобниковъ, соромно утекла зъ поля битвы, лишаючи въ рукахъ ворога колька сотъ плѣнниковъ и великй припасы поживы та муніціи. Въ забитыхъ и раненыхъ втратила она до 400 люда.

Такъ само зъ иншихъ сторонъ краю доносять про погромъ правительства. Найцѣкавѣйше, що жителѣ горскихъ дистриктовъ, котрй доси подпомагали правительство, стали теперь по сторонѣ ворохобниковъ и помагають имъ водносити одну побѣду за другою. Президентъ Кастро закидае найлѣпшй и найштучнѣйшй сѣти своеи дипльоматіи, абы ихъ знов перетягнути на свою сторону, такъ дарма.

Загально-роботниче свято, день 1-го мая, святковано сего року въ Европѣ дуже торжественно. Всѣ свѣдомй роботники, весь зъорґанізованый пролетарь, покинули того дня роботу, абы показати свою силу, солідарность. Кромѣ того уряджено по великихъ мѣстахъ величезнй вѣча, походы и демонстраціи, якихъ стара Европа не затямила водъ многихъ лѣтъ. Въ Берлинѣ, Парижи, Римѣ, Вѣдни, Будапештѣ, Мадритѣ, Барцельонѣ, Брюсели, Лондонѣ, Дублинѣ и прочихъ великихъ осередкахъ промыслу та працѣ переходили улицями міліоны роботниковъ, а капіталістами, гнобителями, дерунами и тиранами трясла пропастниця, коли читали на ихъ прапорахъ такй бажаня и кличѣ якъ: „хочемо безпосередного, тайного и загального голосованя“, „мы люде, тому часъ намъ звернути права людины“, „най щезае гнетъ и темнота“, „не спочнемо, поки не выборемо собѣ красшу долю“, „роботники всѣхъ краѣвъ и народовъ лучѣть ся“ и т. п. Навѣть зъ Богомъ позабутои Галичины и Росіи доносять телеґрафічно про незвычайну солідарность тамошныхъ роботниковъ, оказану того дня, помимо величезныхъ трудностей и перепонъ.

Злишнымъ буде додавати, що така одводушность роботниковъ вѣщуе для нихъ нову добу, якъ найкрасшу будучность. Лишь тодѣ, коли они зрозумѣють свои интересы, коли всѣ, безъ огляду на границѣ и народности, возмуть ся за руки и въ даномъ дни, на дане гасло розпочнуть борбу, побѣдять старй пересуды и старыхъ ворогѣвъ людства.

Водъ часовъ боксерскихъ розрухѣвъ, Росія такъ загнѣздила ся въ хіньской Манджуріи, немовъ у себе за печію. Послала тамъ величезну армію буцѣмъ-то на те, абы завести порядокъ, и теперь нѣякъ не можь еѣ выкурити звѣдти. Протесты Анґліи, Нѣмеччины, Сп. Державъ, Италіи и Япону не довели до нѣчого, бо хитрй Москалѣ на каждый протестъ водповѣдають масненькими словцями, що незабаромъ выцофають ся зъ Манджуріи, а мѣжь тымъ громадять тамъ чимразъ больше войска, утверджують свое панованe и тихцемъ приготовляють ся зѣдлати зъ неи провінцію царя-батюшки. Въ наслѣдокъ сего вычерпала ся терпеливость протестуючихъ державъ. Послѣдними днями мали они загрозити ей войною, наколи до 1-го липня с. р. не водкличе своихъ войскъ зъ Манджуріи. Анґлія, Японъ и Сп. Державы, котрй найбольше натискають на Москаля, почали вже навѣть громадити на хіньскихъ водахъ сильну военну фльоту. Чи Росія попустить симъ разомъ? — увидимо за колька тыжднѣвъ.

Кровавй противъ-жидовскй розрухи, якъ телеґрафують зъ Петербурга, выбухли въ Кишеневѣ, столичномъ мѣстѣ Вессарабіи. 20-тысячна товпа христіяновъ кинула ся на жидовъ и убила 25, а покалѣчила 275 особъ. Кромѣ того ограблено и знищено до самыхъ основъ 50 жидовскихъ домовъ. Для заведеня порядку прикликано войско, котре й зберегло прочихъ сыновъ Израиля водъ погибели.

Выборы до испаньского парляменту, якй водбували ся при концѣ минувшого мѣсяця по всѣхъ большихъ мѣстахъ Испаніи, скончили ся великимъ погромомъ клерикальнои партіи. Майже всюда выбрано републиканьскихъ кандидатовъ, а католицкй попы и монахи, нащадки середновѣчнои темноты, упали на всѣ чотыри ноги.... Въ Барцельонѣ, Більбао и Ґранадѣ прійшло було (зъ вины монаховъ) до грозныхъ розруховъ а навѣть й до проливу крови. Колька особъ увязнено.

Хоробрй Арабы знову посыпали Анґлійцямъ горячого бобу за шкору. Недалеко Денопъ, въ краю Сомалѣвъ, напали они рухому колюмну анґлійскои арміи и спонукали еѣ до утеки. Анґлійцѣ втратили въ той битвѣ 41 вояковъ въ забитыхъ и раненыхъ.

Анґлійскій король Едвардъ VII. не дуже однакъ тымъ журить ся. Въ томъ самомъ часѣ, коли его вѣрнй вояки, подпора престола и суспольного ладу, погибали зъ рукъ Арабовъ, вонъ гостивъ ся въ Римѣ зъ италійскимъ королемъ. Дня 29. м. м. бувъ Едвардъ въ візитою въ Папы римского, почомъ знову вернувъ ся до королѣвскои палаты, званои Квіриналомъ, абы докончити перервану забаву. Война зъ Арабами — що его обходить?

Минувшои недѣлѣ, себъто 2. с. м. приѣхавъ до Риму нѣмецкій цѣсарь Вильгельмъ II. такожь въ гостину до италійского короля. И „габтахтъ“ стара Европо! Пыку до горы и поликай слинку, бо твои царѣ гостять ся!...

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАРЬ.

Май		
7	Ч.	Савы
8	П.	Марка еванг.
9	С.	Василія, Глафіріи
10	Н.	4. О розслабл. Симеона
11	П.	Максима, Язона
12	В.	Мелитона, 9 Муч. въ Киз.
13	С.	† Якова Ап. (Перепол.)

— **Сильнй** бурѣ зо снѣгомъ и метелицѣ скаженѣли минувшого тыжня въ державѣ Кансасъ. Въ Топеке, Канс. и охрестности упавъ опосля снѣгъ, а коло Вайомінґъ замерзло 2-охъ роботниковъ. Будь що будь е се незвычайне явище при концѣ цвѣтня.

— **Поспѣшный** поѣздъ зелѣзницѣ „Місурі & Песифікъ“ наѣхавъ дня 27. м. м. на заднй ваґоны поѣзду роботничого, переповненого людьми. Зъударане було такъ сильне, що два ваґоны розбили ся на дробнй куснѣ, а подъ ихъ румовищами погибло 11 роботниковъ. Кромѣ того було покалѣченыхъ 25 особъ. Причиною сего нещастя, котре лучило ся недалеко Бофало, въ Місурі, була необережность машиністы поспѣшного поѣзду.

— **Водъ** колькохъ днѣвъ горить въ повночномъ Мічіґанѣ около 500 квадратовыхъ миль лѣсовъ. Заходить поважна обава, що богато людей и худобы потеряло жите въ томъ огни.

— **М. Г. Курила** студентъ унѣверзитету въ So. Bethlehem, Pa. доставъ зъ школьного фонду безпроцентову позичку въ сумѣ 50 доляровъ. Русины американьскй! Не забувайте на школьный фондъ. Руско-американьска молодѣжь се наша будучность въ Америцѣ.

— **Торжествене** посвячене цминтаря рускои громады въ Northampton Pa., водбуде ся дня 30 мая (Decoration Day.)

— **Данько** Геренчакъ 34 лѣтный рускій бизнесістъ джерзисітскій, що недавно водъѣхавъ до старого краю, Тыльовы п. Кросно, зоставъ бувъ арештованый за те що утѣкъ передъ войскомъ до Америки помимо того, що мавъ Америк. паперы горожаньскй. За зложенемъ 1000 коронъ кавціи въ Сяноку его выпустили на волю ажь до асентирунку. Завважаемо що американьскй паперы хоронять передъ войсковою службою лише тыхъ, що выйшли до Америки передъ тымъ закимъ ихъ кликано до асентерунку.

— **Пайзу** Вилиця родомъ зъ Тыльовы, пов. Кросно, 22 лѣтну руску дѣвчину, котру черезъ 4 роки тримали въ Manhattan Hospital на Wards Island близко Ню-Йорку яко хору на умѣ, по довгихъ заходахъ удало ся выдостати зо шпиталю Семанови Барнѣ рускому бизнесістѣ и ея шваґрови Ник. Рожкови. Згадана Пайза чуе ся чимразъ здоровшою. Коли тому 2 роки водвѣдавъ еѣ въ шпиталю о. Н. Подгорецкій, то лишь одно слово проговорила., а теперъ бесѣдуе по трохи и правдоподобно зовсѣмъ буде здорова.

— **Даруварска** поліція на Угорщинѣ, увязнила тамошного жителя Ивана Ванчура, котрый черезъ три роки державъ свою жену заперту привязану въ пивници. Безталанна жертва звѣрского мужа зосохла на костякъ и не мала силы выйти изъ своеи вязницѣ. Теперъ лѣчать еѣ въ шпитали.

— **Мѣсточко** Авока, заселене черезъ углекоповъ, западае ся до майновъ. Богато домовъ и будинковъ валить ся.

— **Доносять** въ Кванґъ-Тунґъ, въ Китаю, що тамъ зловлено розбишаку, котрый въ своимъ житю убивъ 60 особъ. Зловивъ его оденъ Китаець, котрому розбишака убивъ батька. Смерть черезъ повѣшене выдавала ся китайскимъ властямъ за лаґодною для такого гольтѣпаки, тому прибито его на хрестѣ та выставленого на мостѣ для примѣру и постраху прохожихъ. Нещасный злочинець мучивъ ся черезъ три дни, заки сконавъ.

— **Подчасъ** войсковои бранки въ Станиславовѣ (Галичина) завалила ся ґалерія въ великой седельмаеровской сали. На ґалеріи було тодѣ около 100 особъ, зъ якихъ богато тяжко потовкло ся.

— **О.** Нижанковскій зъ Ramey, Pa. захорѣвъ досить тяжко. Богослужене подчасъ Великодныхъ Святъ и въ Томину Недѣлю водправлявъ о. Арданъ. Теперь о. Нижанковскому вже лѣпше и е надѣя, що вскорѣ выздоровѣе. М 50

— **Упавъ** зъ моста 50 стопъ высокого и утопивъ ся, Русинъ Иванъ Топольницкій, въ Rat Portage, Ont. въ Канадѣ, дня 3 го Апрѣля. Небощикъ робивъ вразъ зъ другими 5 Русинами при будовѣ колѣевого моста. Подчасъ роботы руштоване обôрвало ся и всѣ 6 роботники попадали у воду, але 5 выратували ся, лишь Топольницкій потонувъ. Небощикъ мавъ 34 лѣтъ, походивъ зъ Галичины, въ Канадѣ проживавъ 3 роки. Зоставивъ жену и двомѣсячну дѣвчинку та родичѣвъ въ Shoal Lake, Man. Его жены родичь Иванъ Воробель мешкае въ Gimli, Man.

А Кудра.

Пôдъ розвагу всѣмъ членамъ „Общества Русскихъ Братствъ".

Недавно писала „Свобода" правду: „Ты, хлопе, плати, а папы вже порахують твои грошѣ". Той засады тримае ся Головный Урядъ Общества, котрый насъ всѣхъ членôвъ видно уважае за „барановъ" а може за дôйну корову, бо почавши вôдъ кôнця Новембра 1902 року до днесь не оголошуе жадного справозданя касового зъ розходôвъ.*) Тажежь Гол. Конвенція ухвалила не на смѣхъ § 24, пôсля котрого Гол. урядъ есть обовязаный въ орґанѣ Общества при кôнци кождого мѣсяця здавати справоздане о станѣ касы и скôлько членôвъ е въ Обществѣ.

Мы хлопы-робôтники тяжко працюемо на той центъ и платимо до Общества нашу кервавицю, длятого маемо право допоминати ся вôдъ Гол. уряду, де суть нашѣ центы и кôлько есть въ касѣ, тай чи е якѣ центы и на що выданѣ? Но на тôмъ не конець. Може всѣ члены Общества ще не знають, то я пригадую, що головнѣ урядники якъ де будь ѣдуть въ справахъ Общества, то побирають зъ нашои касы по $5·00 денно и вертаный тикетъ! А може за богато ѣздять за нашѣ грошѣ, и длятого не мають часу зробити справозданя касового, за Децемберъ, Януаръ, Февруаръ, Марець и Апрѣль. А для кого конвенція ухвалила § 26? Тажь тамъ стоить, що контрольна комісія мае що три мѣсяцѣ контролювати касу!

Вже незадовго мине рôкъ, а „наша хлопска" контрольна комісія спить, и добра намъ хлопамъ за те научка, бо нѣколи богачь шляхтичь-ходачковый, не бувъ и не буде приятелемъ хлопа!

Протестъ противъ самоволѣ Головного Уряду „Общества Р. Б."

Я пôдписаный членъ „Общества Р. Б." негоджу ся зъ самовôльнымъ шляхоцко-паньскимъ ґаздованемъ нашими грôшми въ Обществѣ, и протестую:

1) Противъ самовôльного поступку трохъ панôвъ-урядникôвъ: Іоана Ж. Смита, Юрія Вретяка и Іоана Шмайды. Они не мали нѣякого права безъ вѣдомости Гол. Конвенціи установляти такъ высоку пенсію для секретаря т. е. 45 доларôвъ мѣсячно!

Всѣмъ намъ вѣдомо, що Гол. Конвенція ухвалила секретарови 25 дол. рôчно, и 5 дол. вôдъ кождого нового Братства, и того не смѣе нѣхто касувати, тôлько Гол. Конвенція, бôльше нѣхто, хотяйбы бувъ незнати якимъ богачомъ, бо богачь и бѣдный однаково платить до Общества.

Кому лежить на серци будучнôсть и добро всѣхъ членôвъ Общества, то повиненъ такъ само запротестувати противъ самоволѣ гол. урядникôвъ, а якъ не послухають нашого голосу, то треба скликати надзвычайну Конвенцію и панôвъ скинути, а выбрати самыхъ хлопôвъ-робôтникôвъ.

2) Протестую противъ теперѣшного способу выданя „Правды" яко орґана Общества, бо „Правда" очевидно ширить и хвалить цареславіе и цареславного батюшку, такого якъ о. Товтъ, котрый першій запровадивъ цареславіе въ Америцѣ и народъ розбивъ, то его пôдъ небеса хвалить, а всѣхъ нашихъ галицкихъ народныхъ священникôвъ, котрѣ працюють зъ народомъ и для народу, очерняе и обкидае невинно болотомъ! Длятого „Правда" не е ґазета хлопска, але попôвско-цареславна, и ей редактора, чоловѣка безъ всякои науки и простака, мы хлопы не повиннѣ анѣ слухати анѣ поважати.

Жаденъ уличникъ въ Америцѣ не поваживъ бы ся въ станѣ пянôмъ таке сказати якъ орґанъ Общества выдрукувавъ въ ч. 13. стор. 3. колюмна трета, въ 21 рядку зъ долу.

Длятого я публично взываю теперѣшну редакцію „Правды", абы менѣ бôльше своей ґазеты не присилала, бо она понижае всяке чувство религійно-моральне, и еще бôльше нашому непросвѣченому Русинови затемнюе розумъ, и такъ довго не хочу оскверняти своихъ рукъ тою „ґазетою" якъ довго буде выходити въ такôмъ дусѣ якъ до теперь.

До Общества я належу и дальше хочу належати, але если буде лѣпшій порядокъ.

ДМИТРО ВАНЬКО,
членъ „Общества Р. Б.".

Jersey City, N. J. 29-го Апрѣля 1903 р.

*) Минувшого тыждня оголосила „Правда" справозданє доперва за Децемберъ, Януаръ и Февруаръ зъ минувшого 1902 року!! — Ред.

64)

Листъ изъ старого краю.

До ситуаціи.

Нынѣ сходить ся по Великодныхъ феріяхъ австрійській парляментъ, щобъ радити далѣ надъ буджетомъ и надъ угодою зъ Угорщиною. Правительство находить ся въ великôмъ клопотѣ; вже й вôдзначило президента мiнiстрôвъ Кербера одною зъ найвысшихъ вôдзнакъ, абы послы, видячи, якъ воно цѣнить теперѣшного провôдника мiнiстрôвъ, залишили обструкцію, але й се мабуть не богато поможе. Въ Чехахъ кипить, чеській народъ, невдоволеный опортуністичною політикою молодочеськихъ пословъ, пôдъ впливомъ горячои аґітаціи радикальныхъ чеськихъ партій, пре молодочеськихъ пословъ, — мѣжь котрыми такожь зазначивъ ся розламъ на скрайныхъ и умѣркованыхъ, — до обструкціи або до зложеня мандатôвъ. Вони певне выберуть перше — обструкцію. Зъ ухваленемъ угоды зъ Угорщиною подорожѣе въ Австріи нечувано всяка пожива, особливо-жь хлѣбъ, тожь социялисты усѣхъ націй розвивають жваву аґітацію противъ сего нового нападу збôжевыхъ тузôвъ на кишенѣ міліонôвъ нуждарôвъ, — и певне займуть вôдповѣдне становище въ парляментѣ.

Въ Угорщинѣ ще гôрше, якъ въ Австріи. Тамъ опозиція нѣякъ не хоче ухвалити нѣ буджетовои провізоріи нѣ рекрута, такъ що сеи весны навѣть бранка не вôдбудеть ся. Зъ угоды мѣжь Австріею та Угорщиною тамъ такожь невдоволенѣ и по краю йде аґітація за економічною самостôйностію Угорщины и економічнымъ розрывомъ зъ Австріею. Крôмъ того въ краю йде горяча аґітація противъ цѣсарського гимна „Боже буди покровитель"... Отъ дôждавъ ся Францъ Йосифъ I. на старѣ лѣта! Вступавъ на тронъ середъ революційныхъ рухôвъ тай мабуть пôйде до могилы при звукахъ тои самои „музыки"... Кобы не та величезна пенсія, яку бере, то й цѣсаремъ не варта-бъ бути...

Въ Галичинѣ вѣчно говорять про змѣну намѣстника, хочь зъ другого боку пôдносять, що ся справа не буде полагоджена швидше, якъ въ осени. Мѣжь кандидатами высувають такожь ґрафа Казимира Баденього, того самого, що вже разъ бувъ намѣстникомъ Галичины, а потôмъ президентомъ мiнiстрôвъ и 1898 р. зъ соромомъ мусѣвъ зрезиґнувати зъ тои посады.

Страйки

зачинають уже теперь прокидувати ся то тутъ то тамъ, хочь властивѣ роботы въ поли ще не зачались. Отъ въ найновѣйшôмъ часѣ хотѣла застрайкувати двôрська служба въ Стояновѣ каменецького повѣта, але страйкъ розбивъ ся о бракъ солідарности. Кôлькохъ наймитôвъ не хотѣло пристати до страйку, тожь решттѣ не лишилось нѣчого иньшого, якъ вернути до роботы. Але наѣвнѣ пôшли ще передъ тымъ до староства на скаргу на дѣдича, а староста — замкнувъ ихъ до арешту. Таксамо въ Угерску стрыйського повѣта радили селяне надъ страйкомъ, але пôдъ впливомъ староства до страйку покищо не прійшло. Якъ бачите, староство робить зô страйкуючими чи тамъ охочими до страйку „коротку справу". Коли-жь то хлопы и загаломъ весь робучій народъ додумаесь до того, що треба вже разъ зробити „коротку справу" зô всѣми панами та ихъ льокаями?!... А часъ бы вже!

Польська ґазета „Rolnik" обрахувала въ 14. числѣ зъ сего року, що робôтникъ, спроваджений зъ захôдной Галичины до Схôдной, коштувати ме дѣдича 1 корону и 73 сотикôвъ. Якъ бачите, кобы паны-дѣдичѣ хотѣли тôлько платити мѣсцевому населеню, то поки-що и безъ страйкôвъ обôйшло бы ся.

„Народна канцелярія",

бюро порады въ справахъ публичнои натуры, заложене руською національно-демократичною партіею, дôстала за два мѣсяцѣ (лютый и мартъ) свого истнованя 631 письменныхъ и 35 устныхъ зголошень до полагодженя, що найлѣпше вказуе про потребу такои институціи въ насъ.

Незвычайный процесъ

выточила львôвська прокураторія редакторови „Гайдамакôвъ" п. Михайлови Петрицькому, а именно обжалувала його за карыгôднôсть змѣсту статей, сконфіскованыхъ въ рôжныхъ числахъ „Гайдамакôвъ". Єсть се повтаряемо, незвычайна рѣчь, бо въ Австріи водить ся такъ, що звычайно за сконфіскованѣ статѣ редакторъ поносить лишь ту кару, що весь накладъ ґазеты нищать, коли, очевидно дôстануть въ руки. Але „w Polsce jak kto chce" и львôвська прокураторія поступила собѣ инакше.

„Слуги Христовѣ".

Теперь у насъ голосно про „бунтъ" селянъ въ Залучу, снятинського повѣта, якій выбухъ изъ-за церковныхъ вôдносинъ. Въ Залучу бувъ адміністраторомъ парохіи о. Юревичь, котрый своимъ поведенемъ такъ умѣвъ зъеднати собѣ селянъ, що конче хотѣли мати його парохомъ. Але о. Юревичь не сподобавъ ся мѣсцевому дѣдичеви Кшиштофовичеви, и той надавъ презенту не йому, а сынови свого економа о. Саглієви. Просьбы селянъ нѣчого не помогли, — нарештѣ темнѣ, не знаючѣ законôвъ люде постановили не допустити силою до церкви нѣякого иньшого сьвященика крôмъ о. Юревича. Наслѣдокъ того такій, що жандармерія ввела до церкви силою нового адміністратора о. Бѣлиньского, кôлькадесять хлопôвъ сидить въ арештѣ, а въ селѣ вôйско. Зовсѣмъ, немовь бы огнемъ и мечемъ навертано поганъ...

Польська опозиційна ґазета „Monitor" доносить про такій выпадокъ: Въ селахъ Раковѣ и Надѣевѣ долинського повѣта есть парохомъ о. Савинъ Теодоровичь а сотрудникомъ о. Олександеръ Кваснюкъ. Недавно о. Теодоровичь мусѣвъ перебути довшій часъ у львôвскôмъ шпитали, а за той часъ усѣ душпастирськѣ функціи справлявъ о. Кваснюкъ. Д. 10. сего мѣсяця вертавъ вôнъ зъ Надѣева до Ракова зъ хлѣбомъ, якій знесли надѣевськѣ селяне на вôдправу за померпшихъ. Того самого дня вертавъ зô шпиталя о. Теодоровичь, котрый вразъ зъ двома синами ґімназистами та ихъ товаришемъ напавъ коло 2. годины пополудни на о. Кваснюка и середъ сварнѣ та бôйки вôдобравъ у него кôльканайцять хлѣбôвъ. Ажь хлопы освободили сотрудника вôдъ „опѣки" пароха. Опôсля хотѣвъ о. Теодоровичь напасти ще на дôмъ о. Кваснюка й забрати решту хлѣба, але сей замкнувъ ся и такъ уратувавъ ся.

Фактъ сей такій звѣрскій, що нѣякихъ пояснень не треба. Згадуемо лише, що дѣяло ся се въ XX. столѣтю, въ цивілізованôй краинѣ, межи двома сьвящениками, пôдчасъ великодного посту, на 9 днѣвъ передъ воскресенемъ Христовымъ...

21. цвѣтня, 1903. р. М. Л.

Дописи.

Зъ Ню-Йорку, Н. Й.

Свячене.

Въ недѣлю Томину о годинѣ 5.30 по пол. зôбрало ся поважне число гостей въ приватнôй гали, (2 пов.), 1339 Ave. A въ Нюйорку. О. Н. Пôдгорецкій пояснивъ значѣне „Свяченого" въ своѣмъ вступнôмъ словѣ, высказавъ радôсть и подяку нюйорскимъ сестрамъ зъ горы мѣста, а особливо комитетовымъ пп. Марія Тузъ, Аннѣ Медвѣдь и Иванови Парилякови, за те що старались, абы все выпало якъ найкрасше. — Опôсля джерзиситскій хоръ пôдъ управою п. Юрія Пôдсадочного заспѣвавъ маршове „Христосъ Воскресе" а сестры зъ гôстьми дѣлили ся свяченымъ, желаючи собѣ взаимно всего добра и гаразду. — Коли гостѣ трохи покрѣпили ся, настала тишина, бо теперь зачала пописовати ся молоденька руска школа нюйорска, котру передъ мѣсяцемъ заложили и провадять два разы въ тыжни о. Н. Пôдгорецкій и п. Юрій Пôдсадочный. Дѣти: Єва Врода, Ив. Парилякъ, Пейко Анна М. Питрко вôддекламовали хорошо „Якъ то мило, якъ то любо на родинѣ жити", опôсля найменшѣ школярки Корѣнь Марія и Пейко М. вôдспѣвали „Минула Зима", а цѣла нюйорска школа „Боже Всевышній"; вôдтакъ вôддекламовавъ М. Пиртко „Ой учи ся", а всѣ вôдспѣвали пѣсеньку „Куку, куку". Опôсля Иванъ Лазорчикъ зъ Нюйорку вôддекламовавъ зовсѣмъ удачно довгу поезію „Въ свѣтъ за очи", котру всѣ выслухали зъ найбôльшою увагою.

П. Павло Зятикъ зъ Нюйорку вôддекламовавъ патріотичный стихъ Ос. Федьковича „Украина", а оплескамъ не було конця, коли выступивъ найстаршій школяръ джерзиситскій Тимко Сандовичь и вôддекламовавъ „Хрунь все хрунемъ", въ котрôмъ оповѣдае ся, якъ ґазда нѣсъ свячене и по дорозѣ выпало ему въ болото печене „хрунятко". Вôдтакъ хоръ вôдспѣвавъ „Где срѣбнолентый Сянъ плыве". Дуже удачно выпала бесѣда Мих. Сидора зъ Джерси Сити, котрый въ имени клюбу 4-охъ Михайлôвъ привитавъ всѣ сестры и вказавъ на историчне значѣне св. Ольги першои Христ. княгинѣ на Руси, и взывавъ, абы сестры не дали ся нѣколи баламутити ворогамъ и перекинчикамъ, и щобы старали ся вспôльно о якъ найбôльшій взрôстъ братства. Єще промовляли Иванъ Молчко вôдъ тов. Зоря зъ Нюйорку, Д. Голодъ вôдъ бр. св. П. и Павла зъ Джерсисити и Василь Явилякъ, секр. Союза зъ Елизабетъ, Н. Дж.

Потôмъ хоръ вôдспѣвавъ „При винѣ", въ котрôй партію сольову вôдспѣвавъ добре С. Сѣмкôвъ. Вôдтакъ Люблина Булѣньска, предс. сестр. бр. св. Ольги въ Бруклинѣ вôддеклямувала зъ житемъ „Слава Руси".

На свячене прибули окрôмъ сестеръ нюйорскихъ всѣ чеснѣ Русины зъ Нюйорку, 4 делеґатôвъ вôдъ Зорѣ, 5 делеґатôвъ вôдъ молод. клюбу 4 охъ Михайлôвъ, 2 зъ бр. св. П. и П. 2 вôдъ парохіи а 8 вôдъ сестр. бр. зъ Джерзисити, 4 делеґатки зъ Бломфилдъ, 1 зъ Елизабетъ вôдъ бр. св. Ольги, 1 зъ Бруклина, и еще кôлька гостей зъ Джерзи Сити.

Словомъ, цѣле торжество выпало якъ найкрасше, а закôнчивъ его горячою бесѣдою о. Павло Тимкевичь, и всѣ зôбранѣ при спѣвѣ „Христосъ Воскресъ" зачали розходити ся домôвъ въ якъ найлучшôмъ настрою. Сестры нюйорскѣ, заохоченѣ, пôднесенѣ успѣхомъ сего торжества, ухвалили устроити баль дня 16. мая въ тôмъ самôмъ домѣ на доходъ недавно основанои філіяльнои парохіяльнои рускои школы въ Нюйорку.

Зôбраныхъ вже до вôдходу гостей попращавъ Ив. Парилякъ и подякувавъ имъ за численну участь.

Гôсть.

Зъ Филаделфіи, Па.

Въ Недѣлю 12-го Цвѣтня вôдбувъ ся у насъ мѣсячный мітинґъ членôвъ Руского Народного Союза, на котрôмъ то посидженю, завдяки щирôй працѣ пана Теодора Кохана, приступило до Р. Н. Союза шѣстьохъ членôвъ. Сумно, що Русины тутешнѣ отягають ся зъ приступованемъ до Р. Н. Союза.

Скитаесь тутъ одна блудна вôвця, та сѣе незгоду помѣжь руськѣй народъ розширюванемъ „ґазеты", котру людямъ на силу пхае не пытаючи о пренумерату. Но дасть Богъ, що незадовго прійде конець его брудной справѣ, бо люде приходять до пôзнаня, по якôй дорозѣ хотѣвъ ихъ вести сей чоловѣкъ на ихъ згубу, та зробити изъ нихъ царскихъ рабôвъ на той вôльнôй земли Вашинґтона.

Просимо усѣхъ честныхъ Русинôвъ зъ Филаделфіи, щобы були такъ добрѣ вспомагати насъ спôльною працею надъ розширенемъ Р. Н С. та, щобы не вѣрили тымъ зрадникамъ, котрѣ сыплять медовѣ (на позôръ) слова, бо то лишь на ихъ користь, а на народну згубу.

Михаилъ Яросєвичь, членъ Р. Н. С.

Зъ Southwest, Pa.

Може неоденъ цѣкавый знати, що тутъ нового дѣе ся. Великои новины тутъ нѣтъ. Робота иде незгôрше, люде заробляють краснѣ грошѣ а жиють розмаито. Однѣ дбають про себе та родину и приступають до братства и Союза або Соединенія (а есть ту чотыри рускѣ братства, два належать до Р. Н. Союза а два до Соединенія), але богато есть ще такихъ, особливо молодыхъ хлопцѣвъ, котрымъ не згадуй за братство, або яку організацію, бо вôнъ неоденъ скаже, що волить за тѣ грошѣ бочку пива, або виски ґалонъ взяти, то при тôмъ посѣдить дома, не потребуе ся волочити по мітинґахъ. Я думаю, що кождый чоловѣкъ хоть якъ бѣдный повиненъ належати до якоись організаціи, щобъ бути забеспеченый на часъ якои небудь нужды. Велика ганьба для молодыхъ хлопцѣвъ особливо изъ Calumet, Pa., котрѣ самѣ про себе недбають заки здорове служить ажь въ той часъ якъ вже запôзно.

Нашого братства мітинґи вôдбувають ся кожду другу недѣлю по першôмъ, тожь не треба розмаито ся выкручати, але прійти записатись до братства и Р. Н. Союза а будешь чоловѣче забеспеченый на часъ нужды за пару центôвъ. Тымъ хлопцямъ якось то не въ головѣ. Ану на десятого Мая хоть сто най васъ прійде та най вступлять до братства и Союза.

Що до новины то тôлько що нове, що въ свѣтлый тыждень мы ту видѣли одного москвофула. Зъ якои причины вôнъ ту взявъ ся не знати, певно его стратили якъ кôнь жида. А знаете по чôмъ мы его пôзнали? По сорочцѣ. Здае ся не було кому на Whitney, Pa. еи (т. е. сорочку) перепрати, чого бы ся дочекала напевно на Calumet, Pa., то добре що повандрувавъ дальше, тôлько облизавъ ся зъ пару разъ, бо тутъ ажь чотыри братства а вôнъ рихтувавъ ся ихъ розбити. Але задумавъ ся, покрутивъ рыйкомъ тай каже, я ту не годенъ зробити ничого. Бо ту хруня немя, знаете. На вôдходѣ казавъ, що хрунѣ будують дôмъ для всѣхъ старыхъ знеможеныхъ кацапôвъ, котрыхъ будуть киселицьовъ годувати. Достъ легонько мы ся его позбули, а по другихъ плейзахъ де зайде витайте его лѣпше якъ мы.

М. Ющакъ.

Зъ Desloge, Mo.

(Вôдповѣдь панови Грицови Ревакови на його дописъ помѣщену въ Нюйорскôй „ґазетѣ" въ числѣ 15. на другôй сторонѣ.)

Неровумный чоловѣкъ кождого ся чѣпить... То и вы панку Г. Ревакъ чѣпили ся Р. Н. Союза, хотяй вамъ такъ далеко до Союза якъ далеко небо вôдъ землѣ. Пишете, що Украина и Украинцѣ то пôдошва на польскій чоботъ, а я вамъ кажу, що Украина и Украинцѣ то суть окуляры такому мудрому якъ вы. Єсли бысте вы тотѣ окуляры взяли на свои очи, тобысте скоро свою глупôсть видѣли. А такъ есте темнѣ зовсѣмъ. Пишете щось, же вы не хочете бôльше бути членôвъ Союза. Не знаю, ци вы такъ знате писати, ци вашъ братъ редакторъ такъ набабравъ. Та же малисте написати **членомъ**, але не **членôвъ**. Видно, що вы однакѣ мудрагелѣ. Кождый зъ насъ тутъ знае, що вы хочете належати до Союза, але не можете, бо васъ не приймуть нигде. Отъ хотѣлисте приступити до братства св. I. Хрестителя въ Bonne Terre, Mo. число Соединенія 146, то васъ такъ тотѣ члены вôдправили якъ вôдправила Сема Головна Конвенція Р. Н. Союза въ Джерзи Сити вашого редактора, що такъ вôдôйшовъ, якъ бы тамтота галя горѣла, не знавъ въ котру сторону втѣкати. Потôмъ сте еще хотѣли вступити до нашого братства св. I. Хрестителя въ Desloge, Mo., що належить до Р. Н. Союза, вôддѣлъ 50. Але вже сте ся бояли самѣ прійти, лемъ сте письмо написали. 12 го Октобра на мітинґу председатель нашого братства намъ го прочитавъ, то всего було двохъ членôвъ за тымъ, щобы васъ приняти. Наше братство числить высше 70 членôвъ и кождый радо читае »Свободу«, тôлько вы панцю читаете тоту Нюйорску »Брехню«. Але дармо сте зубы вышкирили на Р. Н. Союзъ и на »Свободу«. Днесь вже народъ просвѣщеный, не дасть ся вамъ за нôсъ водити якъ сте водили два роки тому назадъ, що хто до краю выйшовъ, то мусѣвъ по арештахъ сидѣти а то все про ваше кацапство. То вы панку такій мудрый, що ще не знаете якъ ся тотъ плейзъ называе, на котрôмъ мешкаете? Вы кажете, що мешкаете въ Desloge, Mo.; тажь тотъ [illegible] называ ся Ледвилъ а [illegible] Ось якій мудры[illegible] бы дуже знати, [illegible] кого розуму н[illegible] до школы ходил[illegible] функи" складали? [illegible] тамъ нижо села Мысцовъ якъ сте були дорожникомъ.

Членъ братства св. I. Хр. А. Б.

Зъ Whitney, Pa.

Велике нещасте спôткало Ивана Янчишина члена братства Трехъ Святителѣвъ въ Whitney, Pa. и Р. Н. Союза. Робивъ вôнъ якійсь часъ въ майнахъ, але робота лихо ишла, то пôшовъ робити на колеѣ до New Florence коло Johnstown, Pa. Дня 17-го Апрѣля, коли Ив. Янчишинъ бувъ занятый при роботѣ надôйшовъ тренъ и вôнъ ся йому уступивъ на другу сторону, але на нещасте зъ другои стороны надôйшовъ другій тренъ а Ив. Я. не збачивъ его, бо тамъ много свичôвъ, тренôвъ и каръ — и той тренъ надъѣхавъ на него и вôдтявъ му обѣ ноги. Той нещасникъ е теперь въ шпиталю въ Johnstown и е надѣя що выздоровѣе, бо решта тѣла здорова, але здае ся, що вже нѣколи не буде годенъ робити. Щасте, що належить до братства и до Союза. Видите дорогій братя, якъ то нещасте може чоловѣка спôткати на гладкôй дорозѣ? Длятого не вôдкладайте, але чимъ скорше дайте ся записати до братства и до Союза. Тôлько не записуйте ся до якогось тамъ „Обчества“, бо оно недобре. Єсли бы було добре, то його аґенты не юдили бы людей противъ другихъ орґанѣзацій и не дурили людей вже зорґанѣзуваныхъ въ Союзѣ, але старали бы ся орґанѣзувати тыхъ людей, що еще нигде не належать. А они якъ роблять? Прійшовъ тутъ и до насъ якійсь аґентъ вôдъ „Обчества“ С. Ф. и намавлявъ мене, щобы я вытягнувъ наше братство зъ „Союза“ а давъ записати до ихъ царославного „Обчества“. Розумѣе ся, що я того не зробивъ, бо на що менѣ собѣ ґудза шукати, коли въ „Союзѣ“ е порядокъ и маемо справоздане кождого мѣсяця у нашôй „Свободѣ“ — а справоздане Обчества десте видѣли? — Та помимо того той зводитель Устяньскій ходивъ по другихъ плейзахъ и повѣдавъ моимъ краянамъ, що я приставъ до его „Обчества“ зъ цѣлымъ нашимъ братствомъ! Чи то не встыдъ, тай не ганьба такъ передъ людьми очевидно брехати? Отже перестерѣгаю васъ всѣхъ дорогій братя, не вѣрте всему, що вамъ той аґентъ говорить, та приступайте всѣ якъ оденъ до нашого братства Трохъ Святителѣвъ въ Whitney, Pa. и до „Р. Н. Союза“.

П. З.

Зъ Olyphant, Pa.
(Свячене, концертъ и баль „Сѣчи“).

Давно вже немали Русины тутешній такои забавы якъ минувшои Суботы. Забава ся вôдбулась въ просторôй, прекрасно прибранôй шкôльнôй галѣ. На сценѣ красувавъ ся портретъ Т. Шевченка весь въ цвѣтахъ, надъ нимъ напись „Христосъ воскресъ“ — а коло него слова „Воскресне Украина“. Посередъ галѣ стояли столы въ трехъ довгихъ рядахъ застелені чистенько и прибрані цвѣтами, а на нихъ всѣлякого рода „даръ Божій“. Вже около 7-ои годины вечерь зачали сходитись люде до галѣ та обсѣдати ст[illegible] мѣжь [illegible] американь[illegible]хъ, а кромѣ нихъ [illegible] споре число та[illegible]хъ що не могли вже достати мѣсця. По 8-ôй годинѣ поблагословивъ „брашна“ о. Струтиньскій а опосля сказавъ вступне слово, въ котрôмъ поднѣсъ значѣне такои спôльнои гостины. Вôнъ говоривъ, що Русины повинні не дробитись, але єднатись до купы, особливо тутъ на чужинѣ, бо тôлько тогды робота такихъ мучениковъ народныхъ, якъ Т. Шевченко, не пôде на марно, и тôлько тогды Русь-Украина воскресне якъ воскресъ Христосъ. Христа замучили Фарисеѣ и думали, що Вôнъ вже нѣколи не стане, однакъ Вôнъ вставъ, оживъ. И Украину давлять вороги, думають, що она вже завмерла — та она оживе, воскресне, если тôлько еѣ дѣти будуть спôльно для еѣ добра працювати. Пôсля вступного слова забравъ ся народъ до споживаня „ядствій“, а мѣсцевый хоръ пôдъ управою п. Паздрія, музыка и декляматоры уприемняли ему сю „тяжку роботу“. Хоръ спѣвавъ добре, якъ звычайно, музыка грала незле а декляматоры вывязувались зъ своеи задачѣ также не абы якъ. Особливо добре деклямувавъ Мик. Кисѣльовскій. О пôвъ одинайцятои попрятано и почались танцѣ, що тревали до пôвночи. Була се перша сего рода забава въ Олифантѣ, Па. Завдяки великимъ стараннямъ комитету зложеного въ бôльшости зъ жѣнокъ (котрыхъ именъ годѣ тутъ вычисляти) удалась она якъ найлѣпше та ще принесла, помимо низькои цѣны вступу, досить великій зыскъ, бо понадъ 30 доларôвъ.

Оденъ зъ присутныхъ.

НОВИНКИ.

— **Страшне** землетрясене и выбухъ вулькана знищили дня 29. м. м. цѣле мѣсточко Френкъ, Б. К. въ Канадѣ. Землетрясене дало ся чути о год. пôвъ до пятои рано, по чôмъ слѣдувавъ грозный выбухъ вулькана Тортлъ. Зъ его кратера вылетѣло безлѣчь камѣня и лявы тай посыпало ся на мѣсто, розносячи смерть и знищене. Обчисляють, що поверхъ 100 особъ, переважно женщинъ и дѣтей, котрі не вспѣли ратувати ся швидко, погибло пôдчасъ тои катастрофы. Раненыхъ е такъ богато, що амбулянсы сотками провозять ихъ до шпиталя.

Выбухъ вулькана повторивъ ся опôсля, въ наслѣдокъ чого запанувавъ величезный переполохъ въ цѣлôй охрестности. Кождый утѣкае якъ найдальше вôдъ страшнои горы и мѣсця нещастя.

Въ мѣсточку Френкъ жиє также кôлькохъ Русиновъ, але незвѣсно що стало ся зъ ними.

— **Мѣжь** тымъ, коли американьскі кириники-москвофилы, звѣсні запроданцѣ зъ табору „Брехнѣ“ и „Свѣта“ кидають ся на все, що наше, рôдне, коли всѣма силами намагають ся змести зъ лица землѣ 30 міліонôвъ Русинôвъ Украïнцѣвъ, высоко культурні [illegible] клонять чоло передъ нашими змаганями и величають нашу літературу.

Въ повижнôй анґлійскôй часописи „The Atheneum“ появила ся рецензія одного зъ анґлійскихъ славістôвъ на звѣсне ювилейне кіѣвске выдане „Викъ“. Анґлійскій рецензентъ, зганувши про необзнакомленôсть своихъ землякôвъ зъ Украиною, подае деякі даты що до нашои вôтчины еи народу и літературы. Переходить найвызначнѣйшихъ нашихъ письменникôвъ, а при деякихъ (Котляревскôмъ, Шевченку, Кулішу, Руданьскôмъ, Федьковичу, Франку, Кримскôмъ, Стороженку, Марку Вовчку, Кулішевôй, Конисьскôмъ и Ґринченку) задержуе ся трохи довше, характеризуючи ихъ дуже цѣкаво и влучно. Зъ деякихъ поетôвъ, примѣромъ зъ Шевченка, цитуе дещо въ анґлійскôмъ переводѣ. Загаломъ цѣла статя въ „The Atheneum“ написана зъ великою симпатиею для нашои літературы.

А погана „Брехня“ и еи братчикъ „Свѣтъ“ кидають ся, мовь скажені, на нашу мову и літературу.

— **О.** Обушкевичови зачало вже шкодити повѣтре въ Carnegie, Pa. и передъ пару днями приѣздивъ до Ню-Йорку до свого шефа В. Г., абы му глядавъ новои спокôйнѣйшои и бôльшои парафіи, бо, якъ выразивъ ся о. Об., въ Carnegie люде суть зôпсуті.

— **Просимо** нашихъ поселенцѣвъ въ Бразиліѣ, Паранѣ, Арґентинѣ. и по другихъ кольоніяхъ на чужинѣ, щобы зволили писати якъ найчастѣйше до „Свободы“ якъ тамъ иде робота, якъ имъ поводить ся, тай що нового у нихъ чувати. Такъ само просимо доносити намъ изъ всѣхъ кольоній въ Сполученыхъ Державахъ якъ де иде робота, чи де потрѣбно робôтникôвъ, и що бôльше нового чувати.

— **Зъ** Бразиліи вôдъ дра Потрицкого дôстали мы слѣдуюче письмо: „Не раджу теперь нѣкому туда ѣхати, а то зъ тои причины, що тутъ ще довго потревае застôй торговельный и що нема ринкôвъ на продукты рôльничі тай до того тутъ нѣхто не е певный нѣ свого житя нѣ свого майна. Поки що нехай ті, що хотять ити на фармы, идуть до Сполученыхъ Державъ або до Канады а пôзнѣйше, коли тутъ вôдносины змѣнять ся на лѣпше, завôзвемо охотно новыхъ еміґрантôвъ до Параны для скрѣпленя тутъ руского елементу.“

— **Иванъ** Цабай, 40 л. жонатый, родомъ зъ Угорщины, зам. въ Jersey City, N. J., 213 South ave., въ недѣлю д. 12 апрѣля б. р. оперъ ся неосторожно о поруче на сходахъ ведучихъ на перший флоръ; поруче заломило ся, а вôнъ упавъ на дôлъ до бейзменту, та такъ сильно потовкъ ся, що хто знае чи буде жити.

— **Доносять** намъ, що въ Carnegie, Pa вôдъ часу примуфованя ся тамъ о. Обушкевича двохъ членôвъ бр. св. Петра и Павла и Р. Н. Союза зачали ворожо выступати и рити пôдъ Р. Н. Союзомъ. Сподѣемо ся, що тамошный урядъ братства зробить зъ ними порядокъ.

— **Померъ** дня. 20. апрѣля 1902. въ Carnegie, Pa. Ювеналь Обушкевичь, братъ о. Обушкевича. Не маючи постôйного занятя покôйный пересиджувавъ всегда у о. Обушкевича, а сей уживавъ его неразъ до своихъ цѣлей, якъ писаня пôдбурюючихъ листôвъ по галицко-рускихъ парафіяхъ и т. п.

Вѣчная ему память!

Рай въ Арґентинѣ.

Мартинъ Самулякъ, родомъ зъ Тисьменицѣ (Галична), бувъ рôкъ въ Арґентинѣ а заробивши на дорогу, приѣхавъ сими днями до Сполученыхъ Державъ и надôславъ до нашои редакціи листъ слѣдуючій: „Не раджу ѣхати нашимъ людямъ до Арґентины, бо тамъ климатъ убивае не тôлько людей, але й рослинность. Єсли що посѣяти въ поли, то нѣмъ дозрѣе то муравлѣ знищать, та сонце спалить. Тамъ таке горячо, що лишь до 9 год. рано можливо працювати въ поли. Зъ 5000 еміґрантôвъ рôжнои народности вмерло до року 1000. — До Арґентины насъ звабивъ аґентъ Ляліґура. Перестерѣгаю родимцѣвъ абы до Арґентины не еміґровали пôдъ жадными условіями“.

— **Коло** Нивки на пруско російскôй границы вôдкопали робôтники при будовѣ зелѣзницѣ три сотнарѣ золотыхъ грошей, що походили мабуть зъ 1863. року, и становили военну касу польскихъ повстанцѣвъ. Часть грошей розхопили робôтники, а решту забрали російскі власти.

— **Зъ московского раю.** Вôдъ одного нашого предплатника Москаля дôстали мы слѣдуючу вѣстку, котру подаемо дословно:

„Какъ извѣстно крестьяне бунтуютъ ся въ Россіи теперь, а въ прошломъ году бунтовались еще больше. Чтобы успокоитъ недовольныхъ, виленскій губернаторъ пустилъ въ ходъ розги. Всякаго, кто казался подозрительнымъ, хватали и отводили въ извѣстные покои, гдѣ били розгами. Чтобы не убить человѣка до смерти, при всѣхъ присутствовалъ докторъ и измѣрялъ пульсъ, кто сколько можетъ вынести розогъ. Однажды схватили полицейскіе на улицѣ престарѣлаго еврея и отвели туда, гдѣ ни въ чемъ невинный старецъ принялъ побои розгами, а во время истязанія и пытки докторъ мѣрилъ пульсъ. Сынъ оскорбленнаго еврея — студентъ рѣшилъ отомстить доктору. Однажды вечеромъ подъѣхала къ дому доктора карета. Вошли въ домъ люди и стали пристально просить доктора, чтобы поѣхалъ къ опасно больному. Сначала докторъ не соглашался, но когда обѣщали ему 100 рублей за визитъ, согласился и поѣхалъ. По темнымъ улицамъ завезли доктора въ отдаленный домъ, въ которомъ вмѣсто больного докторъ нашелъ здоровыхъ, замаскированныхъ молодыхъ людей. Доктора разложили на полу, принесли розогъ и начали ими угощать доктора, а одинъ студентъ, замаскировавшись точь въ точь какъ разложенный докторъ, держалъ доктора за руку, измѣрялъ ему пульсъ и одобрялъ своихъ товарищей, чтобы били больше, подобно тому, какъ это дѣлалъ докторъ, когда били людей по приказанію губернатора. Вѣсть объ этомъ разнеслась по городу очень быстро, послѣ чего докторъ долженъ былъ удалитись изъ Вильны, а съ его удаленіемъ уменшились пытки надъ бѣднымъ народомъ.

Записано со словъ недавно прибывшого емигранта.

И. Д.“

— **Минувшои** Недѣлѣ цареславный бискупъ Тихонъ бувъ въ Mayfield, Pa. и зъ другими цареславными попами робивъ тамъ параду. Епископъ Тихонъ мае невдовзѣ выѣхати до Росіи.

— **Пôсля** послѣдныхъ вѣстей буря, яка въ часѣ лат. великодныхъ святъ скаженѣла въ середущôй Европѣ, а также на побережу Атлянтійского океана, Балтійского моря и надъ каналомъ Ля Маншъ, надѣлала о много бôльше пакости, якъ то мы свого часу доносили за американьскими дневниками. Загаломъ розбило ся тодѣ 83 кораблѣвъ, 232 було ушкодженыхъ, а всѣхъ людей втопило ся на морю 232 особъ. Въ наслѣдокъ метелицъ, снѣгôвъ и морозôвъ замерзло на суходолы 194 люда. Найбôльше шкоды на поляхъ и въ огородовинѣ заподѣяла буря въ Нѣмеччинѣ и на Шлеску.

— **По** 57-охъ дняхъ твердого сну пробудила ся минувшого четверга въ Солтъ Лейкъ Сити, Ютагъ, паціентка тамошного шпиталя, панна В. Нітъ. Той предовгій сонъ такъ зъѣвъ силы дѣвчины, що выглядае, неначе мумія, а коли перше важила 127, то теперъ важитъ лише 76 фунтôвъ. Отже втратила на вазѣ 51 фунтôвъ. Лѣкарѣ, котрі еѣ лѣчили, прійшли до того пересвѣдченя, що недужа мала болячку на мозку, яка вже нарвала и пропукла ся, бо матерія тече ухами и носомъ. Болячка була причиною сну, але супротивъ сего, що она вже щезла, е надѣя удержаня дѣвчати при житю.

— **Про** царя Николая II. и его міністрôвъ спѣвають въ поступовыхъ кругахъ російскои интеліґенціи таку сатиричну пѣсоньку:

„Гараздъ въ туренкôмъ краю, де совѣсть рѣчь пуста,
Де царствуе пастухъ, нагайка, ятаґанъ,
Двѣ-три нули, чотыри негодаѣ
И глупый маленькій султанъ“.

Въ тыхъ словахъ дуже влучно представлено теперѣшні вôдносины въ Росіи, такъ влучно, що злишний до нихъ всякій коментарѣ.

— **Царославныхъ** въ Ансоніи, Конн. батюшка вже знову зôставивъ и правдоподôбно бôльше вже не верне до нихъ. Робота у насъ иде добре. Пейду пôдвысшили зъ $1.35 на доляра пôвъ.

Т. Ц.

— **Маемо** новый доказъ, що римскі „біскупы“, „арцибіскупы“, кардиналы и цѣла ватага тыхъ чорныхъ духôвъ е ворогами робôтничои справы. Коли передъ кôлькома днями розпочавъ ся великій страйкъ портовыхъ робôтникôвъ въ Монтреалѣ, Квебекъ, (Канада), то тамошный римо-католицкій архіепископъ Брюшесі, кинувъ ся на страйкерôвъ немовь скаженый грозячи имъ пекломъ, пекольными карами и т. п. Въ своимъ пастирскôмъ посланію архіепископъ вызывае робôтникôвъ, щобы не слухали своихъ орґанізаторôвъ и проводирѣвъ, бо то найнебезпечнѣйшй люде на свѣтѣ, розбишаки, недолюдки, чорты въ людскôмъ тѣлѣ. Розумѣе ся, що своему архипастиреви помагають що мога всѣ римо-католицкі попы, та не знати, чи робôтники послухають ихъ. Народы пôзнають ся въ такихъ случаяхъ якъ на поганыхъ лицемѣрахъ и плюють имъ въ очи.

— **Король** америкаьскихъ циганôвъ, Джемсъ Станлі, померъ сими днями въ Бостонѣ, Мясач., полишаючи 40 тысячь доларôвъ майна. Єго похоронено зъ великою парадою.

— **Два** електричні трамваѣ (стріткары) зъударили ся въ Ст. Луисъ, Мо. зъ такою силою, що розбали ся на куснѣ. Одна особа була при тôмъ убита, а 11 покалѣченыхъ. Якась стара женщина, що була свѣдкомъ катастрофы зомлѣла зô страху и умерла въ дорозѣ до шпиталя.

— **Корабель** „Чайна“ привѣзъ оногды до Сенъ Франсиско, Кал. 33 тысячь 415 фунтôвъ опіюмъ, за котре заплачено 200 тысячь 490 доларôвъ цла.

— **Жертвою** пожежѣ упало минувшого тыжня цѣле мѣсточко Кімбалъ, у Вискозінъ, наслѣдкомъ чого кôлька тысячь жителѣвъ лишило ся безъ захисту и даху надъ головою. Кромъ домôвъ и будинкôвъ згорѣли также величезні склады дерева, въ якихъ було до 3. міліонôвъ кубічныхъ стôпъ матеріялу. Шкоду обчисляють на 1 міліонъ, 500 тысячь доларôвъ.

— **Весна** въ Elm Valley, Man. (Канада) розпочала ся 13-го Цвѣтня и тримае дуже красно; дни такъ теплі якъ середъ лѣта, тôлько ночи зимні. Нашй Русины позасѣвали 20-30 акрôвъ землѣ пшеницею.

Йос. Дзьобко.

— **Молода** парохія въ Ансоніи, Конн. держить ся добре. Сего року почала будовати дôмъ для священика. Вôнъ вже стоить пôдъ дахомъ, бракуе ще лишь выкôнченя въ серединѣ. На Великодні Свята зложила ся невелика парафія 201.00 оферы. На самі Великодні Свята Яковъ Вариха и Микита Вариха, що були давнѣйше царославными навернулись назадъ на руску вѣру. Може и другі пôдуть за ихъ примѣромъ, бо людямъ вже зачинае прояснюватись въ головѣ и они пôзнають свôй давный блудъ.

— **Зъ** Stuartburn Man. Кан. пишуть намъ: Бувъ тутъ епископъ Серафимъ 19 и 20-го Апрѣля и высвятивъ людямъ (котрі хотять), 3 чоловѣкôвъ на священникôвъ. Дай му Боже здоровля, бо зрôвнавъ достоинство Жолдакôвъ зъ бѣднымъ побожнымъ хлѣборобомъ...

Т. В.

— **Цѣкаву** звѣстку подае „Искра“, орґанъ російскихъ соціялъ-демократôвъ. Передъ кôлькома тыжнями одна дѣвчина набила въ Красноярску по пицѣ російского ґенералъ-ґубернатора. Єи батько, житель деревнѣ Установои, нарубавъ недавно дровъ въ казеннôмъ лѣсѣ за що его засуджено на мѣсяць арешту. Дочка внесла рекурсъ, апелювала до найвысшихъ судовыхъ инстанцій, але все те не помагало нѣчого, все дармо! Тодѣ она рѣшила ся пôмстити свою кривду. Постарала ся про те о авдіенцію въ ґенералъ-ґубернатора, представила ему въ яркихъ краскахъ незавидну долю селянъ, несправедливôсть судôвъ, політичный гнетъ, а опôсля тарахнула его по пицѣ, не якъ безпосередного виновника, але якъ представителя правительства и російскои адміністраціи. — Розумѣе ся, що [illegible] уменено.

— Хочете правовати ся, выставити вомy повномочіе, купити або продати маетокъ, достати сълатокъ, сколектовати грошѣ вôдъ довжникôвъ або увольнити ся вôдъ войсковои скзецирки, пишѣть до John-a Nemeth-a 457 Washington St. New York, N. Y. Вôнъ вамъ всьо зробить якъ найлѣпше и скоро.

— **Заговôръ** на житє двохъ міністрôвъ выкрыла російска поліція въ Петербурѣ. Всѣхъ заговôрникôвъ увязнено, але правительство держить цѣлу справу въ тайнѣ.

— **Война** на Балканѣ прибирае грôзный видъ розпучнои борбы слабшого изъ сильнѣйшимъ.

Въ однôй мѣсцевости вôддѣлъ македоньскихъ повстанцѣвъ, зложеный зъ [illegible] людей розбивъ два т[illegible]ячѣ турецкого войска и башибожукôвъ. Сталось се такъ, що коли Турки ударили на повстанцѣвъ, они зачали кидати мѣжь Туркôвъ динамітовй бомбы. Сѣ бомбы зробили мѣжь Турками страшне знищене. Половину Туркôвъ порозривало не дрôбні куснѣ, а решта розбѣглась. Лондоньскій дневникъ „Таймсъ“ описуе знову другу стрѣчу Туркôвъ зъ повстанцами, яка мала мѣсце коло Искибъ. До сего села прійшло 24 повстанцѣвъ пôдъ проводомъ двохъ резервовыхъ офіцирôвъ болгарскихъ Берварова и Дінiстрова. Ватага хотѣла вôдпочати. Коло полудня приѣхавъ до того села вôддѣлъ турецкого войска, абы перешукати домы, чи де нема оружя и вôдкривъ ватагу повстанцѣвъ въ [illegible] домѣ. Ватага забезпечила ся добре передъ войскомъ, бо могла оперти ся не лише атакови кавалеріи, але выдержала штурмъ цѣлого баталіону турецкихъ пѣхотинцѣвъ, що прибули зъ доохресныхъ мѣсцевостей. Турки зъ мести вырѣзали въ ночи всѣхъ мешканцѣвъ села. Другого дня рано вдало ся Туркамъ пôдпалити дôмъ, де схоронили ся повстанцѣ. Зъ ватаги остало тодѣ ще при житю 18. людей. Середъ граду куль дôстали ся они на недалекій горбокъ и тамъ боронили ся до останка. Послѣдні чотиры застрѣлили ся самі, абы не впасти въ руки Туркôвъ. Сей примѣръ доказуе, яку тяжку роботу буде мати Туреччина на Балканѣ и ледви чи сама зможе собѣ дати раду зъ Македонцями и Альбанцями.

„SVOBODA“
(LIBERTY.)
The Little Russian Weekly, published every Thursday by the Svoboda Publ. Co., 111 Lackawanna Str., Olyphant, Pa.

Established 1893

Advertising rates furnished on application.

Entered at Olyphant, Pa. Post Office as Second Class Matter

„Свобода“

часопись для руского народа въ Америцѣ и орґанъ „Р. Н. Союза“, выходить що тыждня въ Четверъ и коштуе:

Въ Америцѣ на рôкъ $2.00
„ „ „ пôвъ року 1.00

Оплачувати ґазету треба всегда зъ горы (напередъ).

Грошѣ треба посылати въ реджістрованôмъ листѣ, або черезъ експресовый, або почтовый money order (мони ордеръ). Money order, то е карточку, котру дôстанете вôдъ почтара або аґента на експресовôмъ офисѣ, пôшлѣть намъ, бо безъ того мы не годнѣ грошей дôстати.

Адресъ:
„SVOBODA“
111 Lackawanna Str.,
OLYPHANT, PA.

Хто хоче, щобы его адресъ змѣнити, мусить подати намъ, кромѣ нового, такожь свôй старый адресъ.

Безъименныхъ дописей не принимаемо.

Хто хоче, щобы те, що напише, було друковане въ „Свободѣ“ въ Четверъ, мусить прислати рукопись до Олифанту найдальше въ Суботу вечеръ.

Уваги.

Зъ Канады доносять намъ, що епископъ Серафимъ почавъ свою місію не на жарты. Вôнъ ходить по кольоніяхъ и высвячуе людей, котрыхъ собѣ народъ жадае, на діяконôвъ та попôвъ. До сеи поры высвятивъ вôнъ щось около 13 людей. Ввиду сего Канадійцѣ, що такъ довго благали галицкихъ владыкъ прислати имъ попôвъ — не будуть вже больше потрѣбувати ласки тыхже, але будуть мати своихъ питомыхъ рускоамериканьскихъ попôвъ. Черезъ се ослабне въ Канадѣ вплывъ Французôвъ та царославныхъ партіи Тихона, а пôднесесь вплывъ Серафима.

Чи Серафимъ мае власть и яку, се друге питане, але фактомъ е, що вôнъ богато шкоды робить Французамъ и цареславнымъ. Французамъ шкодить тымъ, що даючи людямъ попôвъ рускихъ — вôдтягае ихъ вôдъ французкои опѣки, бо люде маючи своихъ попôвъ, не потрѣбують удавати ся въ потребѣ до Французôвъ. Цареславныхъ побивае знов тымъ, що хотяй не мае грошей зъ Синоду — потрафивъ однакъ въ короткôмъ часѣ позыскати для себе далеко больше прихильникôвъ мѣжь Канадійскими Русинами якъ епископъ Тихонъ зô своими сотками тысячь рублѣвъ въ протягу кôлькалѣтного свого побуту въ Америцѣ! Цѣкаво бы знати, що Синодъ скаже Тихонови, коли довѣдаесь про успѣхи Серафима и лѣниівство та безрадность Тихона...

Якъ сильно болить цареславныхъ робота Серафима видно зъ того, що „Свѣтъ“ и „Правда“ пôдтримуванй грôшми царославныхъ, страшно безчестять Серафима и обкидають его болотомъ. Серафимъ самъ каже о собѣ, що вонъ е епископомъ независимымъ вôдъ котрого-небудь зъ патріярхôвъ та що посвятивъ его на епископа Антіохійскій патріярхъ. Єсли вѣрити тому, що пишуть намъ многй люде зъ Канады, то Серафимъ и его попы въ Канадѣ утримають ся и правдоподôбно створять нову цѣлкомъ вôдрубну вôдъ католикôвъ, царославныхъ та протестантôвъ церковну орґанізацію, котра зъ часомъ може мати вплывъ и на Русинôвъ въ Сполученыхъ Державахъ.

Великй політики зъ Святоюрской горы у Львовѣ задовго були глухими на роспучливй крики рускихъ еміґрантôвъ, занадто іґнорували голосъ руско-американьского люду. Теперь дождались овочѣвъ свого поступованя, своеи „працѣ“. Чи зможуть теперь бодай въ части направити свои давнй блуды? — Побачимо. То однакъ певно, що тероризмомъ не зроблять нѣчого.

Щось круто коло редахторôвъ вôдъ орґану „Обчества“, коли они кидають ся навѣть на давныхъ своихъ пріятелѣвъ візитатора та угорскихъ попôвъ. Недавно еще були въ такôй приязни зъ ними! О. візитаторъ друковавъ въ нихъ свои статуты, (котрй певно мыши десь ѣдять) а и о. Лавришинъ посилавъ имъ „джябы“... А теперь? Теперь орґанъ „Обчества“ кидаесь на всѣхъ и вся; на радикалôвъ, мадяронôвъ на Жатковича и Серафима. Однй лишь царославнй у него добрй, розумѣе ся, до ки рублѣ ще дають.

На що такъ брехати?

Кажуть, що „брехнею цѣлый свѣтъ перейдешь але назадъ не вернешь“. И се правда. Тую пословицю повиннй собѣ добре затямити урядники вôдъ „Обчества“ и редакторы вôдъ „Правды“. Кричали, писали, трубѣли, що ихъ „Обчество“ мае кôлька тысячь членôвъ, що „Правда“ мае пять тысячь предплатникôвъ и такй иншй дурницѣ. Але то все були тôлько пустй слова, бо чорного на бѣлôмъ не показували нѣкому, а справоздане „Обчества“ ховали передъ членами и ажь теперь, коли „Свобода“ на нихъ наперла, щобы не туманили довше людей, оголосили его публично тай то не цѣле а тôлько за 3 мѣсяцѣ а то еще зъ 1902 року (такъ написано въ орґанѣ Обчества.) Щожь зъ того справозданя видно? Видно, перше, що „Обчество“ мало при кôнци 1-го Марця всего на всего $1.564, и 9 центôвъ, значить, що если бы трехъ людей умерло, то не було бы навѣть чимъ выплатити посмертного. Тай питане, чи теперь „Обчество“ мае тôлько грошей? Може бути, що мае бôльше, а може мае и менче. Зъ справозданя показуесь дальше, що „Обчество“, тая твердо-руска (черезъ два с писаня) орґанѣзація, мала свое оголошене, чи знаете де? — Вы думаете, що може въ якôй рускôй, або твердо-русской ґазетѣ, але мылите ся если такъ думаете. Твердоруска орґаніза„Обчество“ мала свое оголошене въ словевеньскôй ґазетѣ и заплатила за се зъ касы $50.50! Не знати тôлько за якій час .. Єсть еще одна рѣчь дуже цѣкава въ справозданю „Обчества“ на яку хочемо звернути увагу нашихъ читателѣвъ. За два мѣсяцѣ Новемберъ и Децемберъ заплатило Обчество „Правдѣ“ $174.70. Понеже „Правдѣ“ платило „Обчество“ на мѣсяць 10 центôвъ за члена а за 2 мѣсяцѣ выпадае 20 центôвъ за члена, то зъ того выходить, що Обчество мало въ Новембру и Децембру менче бôльше 873 члены, бо 873 помножене черезъ 20 центôвъ дае суму $174.60.

Тôлько заплатило „Обчество“ „Правдѣ“ за 2 мѣсяцѣ, а за оденъ мѣсяць выпадае половина зъ того, половина зъ 174.60 або 87.30. Таку саму менче бôльше суму, то есть 87.30 повинно було заплатити „Обчество“ свому орґанови и за слѣдуючій мѣсяць Януаръ, тымчасомъ справоздане пише, що „Обчество“ заплатило „Правдѣ“ за Януаръ тôлько 81.50 а не 87.30, то есть о 5·80 менче, зъ чого видно, що въ мѣсяцю Януару 58 членôвъ выступило зъ „Обчества“, бо трудно подумати, щобы була яка друга до того причина.

Не завадить запамятати собѣ и тое, що на протестъ противъ мадярской фаны и за орґанізоване братцвъ коло Ню-Йорку „Обчество“ заплатило 50 долярôвъ! Рôвножь не подано въ справозданю — скôлько „Правда“ взяла зъ „Обчества“ за Фебруаръ, а прецѣнь то до справозданя за Февруаръ належить... Якъ бачимо отже, не все въ „Обчествѣ“ таке красне, якъ про се горлае на весь свѣтъ его орґанъ. Мы не маемо нѣчого противъ „Обчества“, але маемо противъ того, щобы „Обчество“ въ своимъ орґанѣ обкидувало болотомъ другй орґанізаціи, особливо „Союзъ“, та его членôвъ баламутило. Вмѣсто того орґанізуйте людей, котрй еще нѣгде не належать та не кричѣть якъ той циганъ, що „нема правды въ свѣтѣ тôлько въ менѣ и въ Бозѣ трохи“, бо „брехнею цѣлый свѣтъ перейдешь, але назадъ не вернешь“.

Наслѣдки римскои політики и байдужности галицкихъ владыкъ.

Зъ Overstone, Man, Canada, пишуть:

Русинôвъ буде тутъ 80 родинъ. Церкву побудовалисьмо досить хорошу. Скоро будова скôнчилась, почали заразъ дертись, о се, хто мае бути старшимъ братомъ, дакомъ, паламаремъ, секретаремъ и т. д. Навѣть о ключь вôдъ церкви сварились, дерлись, утѣкали зъ ключомъ, якъ дѣти на толоцѣ. Далѣ почали и процесуватись. Сотки долярôвъ выдали на славу божу... чи тамъ на процесъ. Бо мы маемо тутъ галицкихъ правникôвъ, що до жебрачои торбы о „смаркача“ процесують ся. — На сваркахъ минула зима — ось и Великдень. „Тожь прикрасили церковь, погадае дехто, коли о божу славу ажь процесують ся“. Гарно! Пôдлога не змита, ба навѣть добре не змотена, вôкна мовь въ ґуральни обмазанй болотомъ, ще десь зъ фабрики, до вкола церкви купы гною (спасибогъ одной вдовѣ, що позгортала) — отъ и уся прикраса. Другого дня великодныхъ святъ приѣхавъ до насъ митрополитъ Серафимъ и каже: „Людоньки, выберѣть собѣ наймудрѣйшого и найпорядпѣйшого чоловѣка, я посвячу его на священика“ Рада въ раду и п. Сарапчукъ, що бувъ давпѣйше дякомъ, порадивъ, щобы высвятити теперѣшного дяка Гаврила: Вôнъ мовлявъ, найлѣпше поведе народъ, бо „уставъ богослуженя“ добре знае. Ну и высвятили его на священика*). А митрополитъ переночувавши, третого дня святъ рано поѣхавъ дальше. Митрополитъ поѣхавъ, а ми спѣшимо вже до свого рôдного попа. Входимо въ церковь, уже нашъ священникъ вôдправляе, „облеченный“ въ епитрахилъ, ну... сердакъ вмѣсто фелона и „проч. по уставу“. Службы божои не було, лише утреня. По утрени почалась проповѣдь. Люди, що довго проповѣди не чули, якось не радо слухали. Вôдвикли тай годѣ. То оденъ то другій зъ церкви выйде, або й такъ собѣ всмѣхаесь. П. Саранчукъ щось два разы выходивъ за людьми, щобы йшли слухати... Годѣ менѣ цѣлу проповѣдь повтаряти, але всежь таки годить ся навести бодай кôлька точокъ зъ неѣ. И такъ о вѣрѣ: „Присталимъ на ту вѣру (православну), та всежь не знати, котра вѣра лѣпша. Колибимъ зняли, що баптистôвъ вѣра лѣпша, або турецкка лѣпша, або котра, то на ту присталибымъ, але не знаємъ котра вѣра лѣпша. А може и тая добра — хтожь знае.“ Люде мовь вôвцѣ збаламученй кажуть: „Коли еґомосць не знають, котра вѣра лѣпша, а щожь мы, простй мужики.“ — Дальше о службѣ божôй: „Служба божа не повинна зватись служба божа, бо се зъ польского, чи латиньского, але „литурґія“. — Алежь панотче, дежь вы чули, щобы Полякъ казавъ „Служба божа“? А „литурґія“, то знайте еґомосць, що се такожь не руске, анѣ навѣть не „тверде руске“ не московске, а ге грецке слово. — Дальше о Римѣ: „Папа называе себе святымъ, а тутъ и Богъ не кажесь святый — отъ Богъ, тай вже.“ — А вы отченьку вже забули, що спѣвалисьте „Яко святъ еси Боже нашъ...“ — О мовѣ: „Митрополитъ Серафимъ говорять по російски, бо они такъ вчились; отъ кажуть „какъ“ замѣсть „якъ“, то е „тверде руске“. Ой правда ваша, що тверде оно, коли такъ давить що и въ турецкôй неволи може мало що гôрше давлять. Прочитайте но панотче исторію Руси, але не Качковского... А що вы Русинъ мягкій, то бачите самй по собѣ, коли васъ можна повести, якъ кокота за стебломъ. Та не гадайте, що всѣ такй мягкй, якъ вы. И чому то Русинъ и Москаль, то все одно? Що мова подôбна? Алежь и другй мовы славяньскй подôбнй до себе, але кожда мае осôбну назву. Чи тому, що обрядъ той самъ въ Москаля, що и въ Русина. Ну, Полякъ и Французъ мають такожь гойсамъ обрядъ, и того Бога, и того Папу, а поважтесь сказати Французови, що вôнъ Полякъ, або Полякови, що вôнъ Французъ. Очи вамъ выдре. Спробуйте. Чижь то велика мудрôсть розумѣти, що обрядъ, а що народнôсть, або, що народнôсть вôдъ обряду незалежна. Прочитайте въ книжкахъ, та часописяхъ, що тамъ въ тôй превосхваленôй Росіи дѣесь. Розумѣесь, що „Правда“, котру читаете, того вамъ не скаже. — Слово за словомъ и зôйшло, якій священникъ лѣпшій, вченый, чи не вченый. „Вченый, мовлявъ, вчивъ ся, якъ васъ дерти, а бôльше нѣчого. Тамъ бôльше нѣчого и не вчать. А о Бозѣ мало що вчать. И таки не вченый найлѣпшій.“ Скажѣть, будьте ласкавй, якъ той предметъ, або та книжка зове ся, въ котрои вчать ся, якъ дерти. Вы певно знаете. А може бути, що вы на пауцѣ такъ розумѣетесь, якъ слѣпый на звѣздахъ. Се найпевнѣйше. Отъ погадайте, чи напленибъ вы тôлько дурницъ, колибъ хочь троха бôльше умѣли. Певно нѣ. Бо коли хто хоче другого вчити, той повиненъ самъ добре вмѣти... А що не проповѣдь?

Погадайте панотченьку, що вы е учителемъ, порадникомъ, заступникомъ и проводиромъ своихъ парафіянъ. Де вы ихъ поведете и куда? Черезъ Сибѣрь, чи Камчатку, а може черезъ Парижь або Царгородъ? Ой люде, люде не осьмѣшуйте себе, та всего руского народу. Полякъ, абы збаламутити Русина каже: „вшистко едно“. Москаль тожь само плете, а дурный Русинъ такожь потакуе, що вôнъ трійцять міліоновый нарôдъ е лише якась причепа московска. А подивись дурный чоловѣче, що Чехôвъ хочь нема лише мала частина противъ Русинôвъ, а они не кажуть, що они причепа Полякôвъ, або трійцять міліоновыхъ Русинôвъ. Отже вѣра вѣрою, а ты Русине будь Русиномъ, не Москалѣмъ.

Тойсамъ.

*] Зъ Канады доносять намъ, що епископъ чи митрополитъ Серафимъ высвятивъ тамъ на діяконôвъ и попôвъ слѣдуючихъ пп.: Петра Гаклана, Амвроза Яцуру, Михайла Гаврилюка, [всѣ три фармеры]; Федора Стефаника [машиніста] зъ Winnipeg, Man.: Григ. Пригроцкого зъ Stuartburn, Man., Дамяна Лещишина зъ Pleasant Home, Man. [оба дяки]; Ив. Бодруґа учителя и сторника, Ивана Неґрича учителя зъ Sifton, Man; Дмитра Ярему (дяка) зъ Venlaw, Man., Олексу Кандіяна зъ Broken head, Man. и другихъ — всѣхъ около 13.

ВСЯЧИНА.

Письменнй знаки зъ камѣннои епохи.

Въ Тесали, недалеко оселѣ Сескулісъ, найдено при роскопахъ много предметôвъ и кôлька могилъ зъ камѣнного вѣка. Для археольоґôвъ замѣтне особливо те, що плиты тыхъ могилъ мають написи. Написи тй, складають ся зъ письменныхъ знакôвъ; не подôбнй до нѣякои зъ нашихъ азбукъ, а доказують все таки о тôмъ, що у людей камѣнного вѣку були вже письменнй знаки, при помочи котрыхъ они могли оденъ другому передавати свои мысли та що они вже умѣли читати и писати. Вôдкрытй въ Сескулісѣ могилы зъ письменными знаками мають бути по гадцѣ археольоґôвъ одинокими того рода памятниками, що дôйшли до насъ зъ тои епохи, чимъ и саме ихъ вôдкрытя набирае первостепенной для науки важности.

— Въ державѣ Миносотѣ и обохъ Дакотахъ живе около 150 тысячь Шведôвъ — переселенцѣвъ.

Исторія москальофільства въ Америцѣ.

(Дальше.)

Тло нашого образу готове. Єще два-три штрихи и мы побачимо на нашôмъ образѣ живй особы, еще два-три штрихи, а побачимо цѣлу товпу москвофулôвъ, котрй перенятй одною думкою почнуть дѣлати вôдповѣдно до своихъ характерôвъ.

Якй-жь тй характеры? Якажь то ихъ провôдна думка?

Ихъ характеры не тяжко намъ змальовати. Се люде, котрй за всяку цѣну пнуть ся до лекшого хлѣба. Се люде, котрй за всяку цѣну хотять пановати. Имъ здае ся, що панство имъ належить ся длятого, що они „хлопы“. Звôдси походить ихъ зарозумѣлôсть, и ихъ безвзглядность. Звôдси походить такъ само ихъ бракъ вѣрности, и ихъ зрада. Они зраджають на два боки: зъ одной стороны они зраджують „попôвъ,“ другоижь зраджують „хлопôвъ“. Єсли що ихъ характеризуе, то певно зрада. А зрада, якъ може кождый догагадатись, есть найнизшимь грѣхомъ. Вôдъ зрадника всего можна сподѣватись. Не надарможь италійскій поетъ Данте Аліґієрі, помѣстивъ зрадникôвъ въ найнизшôмъ кругу свого пекла. Що до ихъ провôдной думки, то и на тую можемо указати. Мы сказали, що американьскй москальофілы пнуть ся до панства, та що они суть тои думки, що имъ панство належить ся длятого, бо они суть „хлопы“. Що они хочуть тымъ сказати? А отъ що: „Интеліґенція“ въ Америцѣ не мае жадного права; право мають въ Америцѣ тôлько „хлопы“; „хлопы“ въ Америцѣ суть „интіліґенцією“, а „интіліґенція“ въ Америцѣ есть „хлопомъ“. Ихъ провôдна думка есть акуратно така сама, якъ думка ходачкового шляхтича Руры комедіи Григорія Григоріевича п. з. „Ходачкова шляхта,“ котрый на объяснене Частки, що „интіліґенція — сіе такій народъ, що нѣбы не шляхта а мудрѣйшій якъ шляхта „вôдповѣвъ,„: „коли мудрѣйшій, то не хочемъ за нѣчо въ свѣтѣ не хочемъ.“ *)

Звôдкижь и чому повстала така у нихъ думка? На се такожь можна легко вôдповѣсти. Ся думка повстала зъ зарозумѣлости, а зарозумѣлôсть зъ духовои слѣпоты.

А до чого провадить слѣпота? До гнѣву, дикости и пôмсты, якъ се и самй можемо догадатись. Що оно такъ есть, бачимо и на звѣрятахъ, котрй нагло ослѣпли. Професоръ Беслей Мілсъ такъ оповѣдае о слѣпыхъ щурахъ:

„Одинъ зъ несподѣваныхъ наслѣдкôвъ наглои слѣпоты бѣлыхъ щурôвъ, була нагла перемѣна въ успособленю. Щуры, котри були цѣлкомъ освоенй зробились наразъ дикими; вже не можна було зъ ними обходитись такъ якъ перше, або брати що небудь зъ ихъ клѣтки, бо коли тôлько почули, що хтось наближае ся зъ своею рукою. сейчасъ кидались на ню зъ своими пазурами.“ . . . .

Подôбно якъ тй щуры, поступають и просвѣченй або напôвъ просвѣченй люде. Они пôдозрѣвають всѣ новй думки, а особливо пôдозрѣвають тыхъ, котрй имъ хочуть помочи. Они готовй кусати кожду руку, котра до нихъ наближить ся. На всѣлякй, хочь бы найменчй змѣны они не годять ся, и безъ мѣры „кікують“ и нѣколи мабуть не перестануть бути дикими та для поступу небезпечными.

Се есть фактъ. Возьмѣмъ Американьску Русь. Тутъ есть свобода, свобода мысли, свобода пресы, свобода слова. Та що зъ того? Чи люде, зъ тои свободы вмѣють корыстати? Дежь тамъ! Замѣсть свободы готують собѣ неволю. Бо що они роблять? Свободу мысли такъ розумѣють, що имъ вôльно мыслити о темнôмъ цареславію. свободу пресы такъ розумѣють, що имъ вôльно всьо базґрати въ ихъ „ґазетѣ“, свободу слова такъ розумѣють, що имъ вôльно робити на мітинґахъ галабурды. Ось и маемо, якъ назвавъ бы гр. Левъ Толстой „плоды просвѣщенія“!

„Голосителями“ такого „просвѣщенія“ суть власне американьскй москальофілы, а мы думаемо, що зробимо правдиву приємность нашимъ читателямъ, коли укажемо москальофілôвъ въ ихъ акціи.

(Дальше буде).

*) „Шляхта ходачкова“, комедія въ IV. дѣяхъ Григорія Григорієвича. У Львовѣ 1887. Зъ друкарнѣ Товариства имени Шевченка.

Революційна пѣсня.

Шалѣйте, лютуйте, скаженй каты,
Годуйте шпіонôвъ, будуйте тюрмы!
До бою сто тысячь побôрникôвъ стане!
Пôрвемъ, пôрвемъ, пôрвемъ сѣ кайданы!

За волю народа, за його права
Не страшнй кайданы, солодка тюрма!
Бо вôльного духа не скути въ кайданы!
На смерть, на смерть, на смерть вамъ тираны!

Робôтники духа, робôтникамъ всѣмъ
Мы руки подаймо, на бôй ихъ зовѣмъ!
Бо всѣхъ насъ злучила однакова доля:
И кнутъ, и пôтъ и кровь, и неволя?

Грохôтъ поза Збручемъ генъ-генъ грохотить!
Надъ Днѣпръ, на Вкраину нехай долетить!
Якъ сонце свободы зъ-за хмари прогляне —
Бѣда, бѣда, бѣда, вамъ тирани!

...правы „Союза.“

...овный Урядъ „Р. Н. С.“ на роки 1902—1904.

...овный ...дсѣдатель — о. М. СТЕФАНОВИЧЪ, 619 Carson Str., Pittsburg, Pa.
...ный ...кретарь — С. ЯДЛОВСКІЙ, Box 76, Jersey City, N.J.
...ный касіеръ — АЛЕК. ШАРШОНЬ, 524 Pine & Franklin St. Shamokin, Pa.

Ихъ заступники:
...о-предсѣдатель.....М. Кравчишинъ NORTHAMPTON, PA.
...касіера.....И. Глова EXCELSIOR, PA.

Радні:
...урокъ.....Priceburg, Pa.
...Пачута.....Mt. Carmel, Pa.
...Голодъ.....Jersey City, N. J.
...Грацовъ.....McKeesport, Pa.
...ей Добошъ.....Lansford, Pa.
...Сабатъ.....Yonkers, N. Y.

Ихъ заступники:
...орбалъ, Мих. Югасъ, К. Кобанъ, ...А. Валяпскій, Ник. Добровскій.

Контрольна комісія:
...Підгорецкій, box 31, Jersey City, N.J.
...рдинъ, 140 Essex Str., „ „
...урый, Trauger, Pa., Westmorel. Co.

Рухъ
въ вôддѣлахъ Р. Н. С.

Знову два

...вй брацтва при-...пило до »Союза«. ...ше носить имя св. Ге-... въ Granville, N. Y. ...хъ членôвъ 15. Ихъ и-... слѣдуючи:
Иванъ Митрушъ
Василь Лупковичъ
Френкъ Танчакъ
Василь Мацапъ
Петро Барнишинъ
Френкъ Танчакъ мол.
Френкъ Гайдошъ
Юрко Гаврилка
Михайло Пойданъ
Василь Мацакъ
Андрей Бѣлянскій
Василь Пѣмецъ
Василь Дюшицкій
Андрей Костюнъ
Иванъ Пѣмецъ.

...урядники суть слѣдуючи: ...Костюнъ, предсѣдатель ...нъ Митрушъ, секретарь ...ь Лупковичъ, касіеръ ...къ Танчакъ, дозорця касы ...ь Пѣмецъ и Юрко Гаврилка дозорцѣ хорыхъ ...ей Бѣлянскій, дверникъ ...ь Мацапъ, записникъ. ...Мітинґи будуть вôдбува-...ся въ кожду перву Не-...лю въ мѣсяци въ домѣ ...дрея Костюна.

...руге братство приступи-...до Союза, зъ Duulo, Pa. ...Складаесь оно зъ слѣду-...ючихъ членôвъ:
Андрей Шурай
Иванъ Шурай
Стефанъ Функо
Юрко Пуганъ
Юрко Ганашъ
Михайло Ганашъ
Петро Ковальскій
Петрикъ Юрко
Андрей Бережнякъ
Михайло Бережнякъ
Антонъ Магера
Френкъ Кирешъ
Андрей Сунинъ
Иванъ Буша
Иванъ Яношко
Юрко Ганашъ молодш.
Иванъ Кордиякъ.

...Урядники брацтва суть ...дуючи:
...ко Пуганъ, предсѣдатель
...ей Сурай, секретарь,
...рей Бережнякъ, касіеръ.

...Союза вôддѣлъ 10. Ansonia, Conn. приступили.
Михайло Грицко
Горбаль Олена
Меркунать Дорка
Цѣрвотъ Марися

...Н... ...Да. въ

...любано ся надъ причинами, чому дотепер ьтакъ мало дѣтей е записаныхъ до Союза. Фляйвіяръ Кузмякъ оповѣдавъ о цигансьтвахъ по чужихъ асекурацінхъ; П. Гриня платив около $76. рôчно и компанія обѣцяла ему, що якъ дожіе певного вѣку, то за житя достане $1000.; по 11 лѣтахъ, якъ упôмнувъ ся о грошѣ, то сказали ему, що достане ажь по смерти. Т. Носаль платив 3 роки до чужой асекурацїи за своего хлопця и по 3 рокахъ; якъ му хлопецъ вмеръ, доставъ всего $12.00, а зъ того $2.00 вôдтягнула компанія на доктора. Всѣ присутнї ухвалили, свои дѣти записати до Союза и другихъ людей до Союза заохочувати.

ПОСМЕРТНЇ † ВѢСТИ.

Василь Вархолякъ членъ Р. Н. Союза, вôддѣлъ 56, въ Allegheny, Pa., упокоивъ ся 6-го Апрѣля 1903. Мавъ 22 роки.

Михаилъ Кусайло, родомъ зъ Чорного, пов. Горлицѣ, членъ Р. Н. Союза въ Cohoes, N. Y., ч. 57. померъ дня 23 Апрѣля.

Вѣчная имъ память!

Квіт.

на триста доляровъ, котрі я Пайза Кукъ отримала яко посмертну запомогу по моимъ мужу Даминѣ Кукъ зъ Головнои Касы Руского Народного Союза въ Америцѣ.

Мысцова дня 6 Цвѣтня 1903.

Найза Кукъ

СВѢДКИ: Петро Дикій, Петро Березницкій.

Вôдъ мѣсцевого Уряду парохіяльного въ Мысцовой.

о. Ковыстенскій.

[печатка церкви въ Мысцовой]

Квітъ.

Симъ стверджую, що я отримавъ зъ касы Руского Народного Союза триста д'ляровъ яко посмертне по моѣй женѣ, за що сердечно дякую урядникамъ Руского Народного Союза и тутешному братству Пресвятои Богородицѣ.

Lansford, Pa. April 6 1903.

Стефанъ Грацовъ.

СВѢДКИ: Андр. Марущакъ, Мих. Павликъ, Сидоръ Скарлопъ пред., Мих. Терепанъ секр.

[печать нѣсцевого уряду Р. Н. Союза въ Америцѣ. число 16.]

Квітъ.

Симъ посвѣдчаю, що я вôдобравъ зъ касы Р. Н. Союза $300.00, яко посмертне по моѣй женѣ за що сердечно дякую братству и урядови Руского Народного Союза.

Allegheny, Pa. April 24 1903.

Михайло Ковачъ.

СВѢДКИ: И. Васко, Мих. Мигалѣвъ, Сидоръ Скарлопъ предс. М. Терепанъ секр.

[Печать Уряду Р. Н. Союза Вôддѣлъ 16]

На увязненыхъ страйкерôвъ рускихъ зъ Олифанту жертвували:

зъ Lansford, Pa. слѣдуючи Русины:

Михальчикъ Демко	10
Микола Юрчакъ	10
Титъ Буберякъ	25
Павло Монъта	25
Иванъ Полякъ	10
Мих. Гойда	25
Мих. Хомишакъ	10
Яковъ Милеръ	10
Иванъ Василько	25
Мих. Терепанъ	5
Разомъ	$1.75
Тов. Зоря въ Нюйорку зôбрала и надôслала	$18.58*)
О. Н. Дмитрôвъ и руска громада въ Northampton, Pa.	16,00
Вже ...ована сума	642.71
...на	$670.04

*) Повн... ...исъ оголосимо пôзнѣй-...

Где есть?

Максимиліянъ Вячеславъ ...лявскъ зъ Мостôвъ Вели...ихъ, що выѣхавъ передъ ...роками до пôвнôчнои А-...мерики. Шукае его Иванъ Занько.

Curityba, Rua de Serrito № 82. Parana, Brazil.

До Травгеръ, Па. и околицѣ.

☞ БРАТСТВО ч. въ »Сoедин.« 21. въ Травгеръ, Па. подержить дня 16-го мая БАЛЬ въ Сабовôй галѣ Травгеръ, Па., на котру забаву запрошуе всѣхъ въ мѣстѣ и на окрестности живучихъ Русинôвъ.

Грати буде руско-словенська банда зъ Брадокъ, Па.

Початокъ балю о 1-ôй годинѣ пополудни.

Вступъ для мущинъ $1.00, жѣнки ничь не платять.

Андрей Овсянъ, секретарь.

БАЛЬ! БАЛЬ!

Дня 30-го Мая сего року, се есть на DECORATION DAY, вôдбуде ся рускій братскій БАЛЬ въ Larkin's Hall на Mohawk Str. COHOES, N. Y.

Доходъ пôде до касы братства св. О. Николая въ Troy, N. Y. Вступъ 25 центôвъ.

Початокъ о 2-ôй пополудни. Грати буде знаменита музыка.

Потреба

хлопця около 14 лѣтного до легкои роботы. Мусить умѣти читати и писати по руска, польски и анґлійски.

Geo. Spitz, Olyphant, Pa.

Русины Канадійскї!

Не зобувайте на Вашъ святый обовязокъ. Протестуйте противъ внеску французкого посла щобы Вашй церкви не були пôдъ французкими бискупами. Иосилайте протесты до правительства. Зъ Gimli Man. и другихъ кольоній вже пôшли протесты. Протестуйте и Вы.

Ю. Мартинюкъ.

— Хочете, щобы вашй грошѣ безпечно и скоро були высланй до старого краю, то вамъ то зробить John Nemeth, 457 Washington St. New York. N. Y.

☞ **Просимо** нашихъ читателѣвъ, щобы при змѣнѣ адресы подавали такожь свôй давный адресъ.

Редакція.

Ґде есть?

Хто хоче шукати своихъ краянôвъ черезъ нашу газету, мусить заплатить 25 центôвъ за кожде оголошене впередъ.

Важне!

Хтобы мавъ яку-небудь справу до залагодження въ старому краю, якъ: продажа ґрунту, справа спадкова, сплата довгôвъ, спроваджене грошей, пашпорты, справы войсковй и всякй иншй справы, що мусять переходити черезъ руки конзуля, най удасть ся до **ЮРІЯ ХИЛЯКА** на адресу: Geo. Chylak, Box 368 Olyphant. Pa.

ОДИНОКА РУСКА НАРОДНА ДРУКАРНЯ въ Ню-Йорку

ВАСИЛІЯ САРИЧА.

ВЫГОТОВЛЯЄ ВСѢ ДРУКАРСКИ ПРАЦѢ, чи фонетикою або етимольоґією писанѣ.

Пишѣть пôдъ адресою:

V. V. SARYCH,

517 E. 13th St., New York.

ДОКТОРЪ ПРАВЪ

ЮЛІЯНЪ ЧУПКА,

—адвокатъ,—

3 N. Main Str, Wilkes-Barre, Pa.
P. O. Box 372.

Єго офісъ въ Scranton, Pa. є на 303 Spruce Str. Але до Скрентонъ приѣзджає тôлько кождого понедѣлка и четверга вôдъ годины 6-ои до 8-ои вечеромъ.

Всѣ справы американьскій въ повѣтахъ: Люзерне и Лякована.

Хто мае справу ґрунтову, або хоче вôдобрати грошѣ або спадокъ въ старôмъ краю, най удасть ся до адвоката Чупки, бо вôнъ бувъ адвокатомъ въ Галичинѣ.

Всѣ контракты, правнѣ паперы и повномочія. 1-04

СЕМАНЪ МИТРЕНКО

готельничій

на River st., OLYPHANT, Pa.

Хочешь выпити гарненько?
Запытай ся де Митренко;
Готель, виску, пиво мае,
Повнѣ склянки доливае.
Є цигара, є и галя
На мітинґи, на забавы:
Тамъ посидишь, погуляешь,
Вчуешь неодно цѣкаве, —
А що выпьешь, то знай брате,
Пôде дальше, якъ у паты!

Гр. ЖУРАВЪ и Ал. ГОРБАЛЬ

—маютъ—

знамѣнито заряджений готель въ Derby, Conn.,

близько дипа, 94 Main Str.

Всѣ знають Гриця и Лешка, бо они добрѣ Русини! Обслужать васъ скоро и гречно. Товаръ мають добрый. Порадять краянамъ куда, де и якъ удаватись въ [illegible]

стей свѣта тано, скоро и [illegible] вложили кавцію (заруку).

Гей Русины! чи знаете вы дорогу до дешевого и доброго купна? Она веде просто до

Юрія Хиляка

въ OLYPHANT, PA.

Вы его певно добре знаете. Въ него знайдете одинокій, найдешевшій, найлучшій и наймоднѣйшій сторъ зъ убранями. Купите добре „шифкарту" и скоро а безпечно пошле вамъ грошѣ до старого краю. Не гадайте однакъ, що то вже все — нѣ! Вôнъ мае ще найпарад[н]ѣйшій салунъ въ мѣстѣ пôдъ назвою:

Anthracite Hotel.

Тамъ доперва погостите ся, якъ въ рôдной бабки на весѣлю.

Гавріилъ Малнякъ

Гуртовный складъ
(Wholesale)
20 Market st.
SHAMOKIN. PA.

Мае завсѣгды на складѣ свѣже, добре пиво въ великихъ и малыхъ бочôвкахъ зъ найлучшихъ броварôвъ, горѣвки и лікеры найлѣпшого ґатунку.

Братя! замовляйте у свого!

Б. J. Keogh.

Продае всякй напитки темперенційнй, вайсбіръ и селцеръ.

СПЕЦІЯЛЬНЙ ОРДЕРЫ НА БАЛѢ, ПИКНИКИ, ВЕСѢЛЯ И ДРУГЙ ЗАБАВЫ ДОСТАРЧАє СКОРО.

Офисъ: 327 E. Centre Str.
SHENANDOAH, PA.

THE HOME BREWING CO.,

Shenandoah, Pa.

Выробляе бѣле и червоне пиво, портеръ и ейль найлѣпшого ґатунку въ стейтѣ. Уживають лишь найлѣпшого ячменю и хмелю. Держить все чисто. — Услуга добра.

Union Beer.

Christian Schmidt, президентъ,
W. W. Rynkiewicz, секретарь

ПЕРША РУСКА БУЧЕРНЯ ВЪ SCRANTON, PA.

Михайла М. Югаса

314 THIRD STREET

Хочешь купить добре мясо,
Шинку чи смачныхъ ковбасъ,
Не трать брате грошей й часу,
Лишь пытай ся, де бучеръ Югасъ.

Вôнъ всѣляке мясо мае,
Зъ людьми красно розмовляе
И по руски, по словеньски,
По англицки и по польски.

Зъ него Русинъ, бучеръ славный,
Къ добрôй справѣ всегда справный,
За рускій народъ крѣпко стоить,
Вражды людской ся не боить.

Тожь Русинамъ треба знати,
Що его тре пôдпирати;
Красно зважить, въ паперъ запакуе,
Бучерня чиста, ажь ся серце радуе.

Справедливе чудо у тôмъ люде є,
Що такъ смачного мяса нѣгде не є;
Другй бучеры дуже жалують,
Що у Югаса всѣ люде купують,

Мы, Русинки не жалуемо,
Вôдъ Югаса все мясо купувати будемо,
Бо вôнъ у Scranton найлѣпше мясо мае,
О тôмъ кожда дитина навѣть добре знае:

Що хто вôдъ Югаса мяса скоштуе,
До смерти не пересмакуе,
Смакъ найлѣпшій вôдъ всього,
Зъѣвбысь й вола цѣлого.

Тожь милй братя, нѣкуда ся не волочѣть,
До найлѣпшои бучернѣ до Югаса ходѣть
Добре, тано, справедливо,
Чисто, смачно и уцтиво!

ВЕЛИКІЙ КОМПАНІЧНЫЙ СТОРЪ

Russian Mercantile Co. Ld.

— ВЪ —

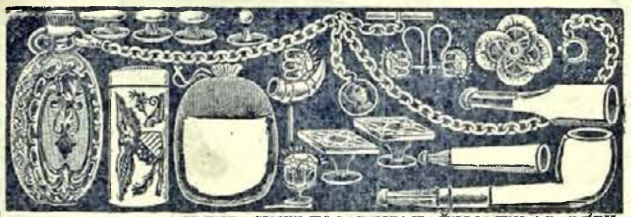
Shamokin, Pa.

327 Shamokin st.

Найбôльшій рускій компанічный сторъ въ Америцѣ. Заложеный ще въ роцѣ 1889, а теперь побôльшеный, украшеный и на ново уряджений. Новый дôмъ великій, красный, котрый компанія купила 1896 року за $18.000 доказуе, що може компанічна робота. — Всѣ розумнй Русины належать до тои компаніи, купують зô свого власного стору значить, спомагають самыхъ себе. — Мѣсячно обертае сторъ сумою $4,000.00

Заряджують нимъ:

Н. Габура, М. Колодѣй и М Пелякъ.

ДАРОМ 14 ПРЕКРАСНИХ ПОДАРКІВ! НАЙБІЛЬШИИ ВАРҐЕН ПРЕДЛОЖЕНИИ КОЛИНЕБУДЬ! НИЧ НЕ КОШТУЄ БАЧИТИ ТОВАР! Днесь предкладаемо одну з найліпших годинок які продають: Правдиву Американьску 14 к. з подвійною золоченою ковертою, женьску або мужеску з Правдивим Американьским Осередком, дорогими каменями, добрим ходом R. R. ґарантовану, ніклеве викінчене, зреґульовану з письменною Ґаранцією на 20 літ, що до вигляду, витревалости рівну $40 щирозолотій годинці. Всім любителям тої кляси годинки даемо в протягу найблизших 60 днів зовсім даром слідуючі красні подарки: 1 Віденьску файку з морскої пінки, в бурштином вартости $1.50; 1 Правдиву з мор. пінки циґарницю варт. 75 ц; 1 правдиву м. п. циґарничку 50 ц; 1 шкіряний капшук на тютюн 25 ц; 1 ніклове пуделко на сірники 25 ц; 1 елеґантний золотий ланцушок з Cameo Charm $1.50; 1 прекр. золочену брошку $1.00; 1 пару кульчиків з бриляптами 1.00; 1 прегарну шпильку до машлї з каменем 40 ц; 1 пару золочених спинок до маншетів 40 ц; 1 пару золочених спинок до рукавів 25 ц; 2 спинки до ковнїрика 50 ц; і 1 добру спинку на груди в красним каменем 75 ц. Годинку і 14 подарків шлемо C. O. D. $4.98 і кошна експресу з правом безплатного огляданя і відісланя назад на наш кошт сли не подобають ся. Де нїт експресового офису треба $4.98 післати зъ ордером. Хто пішле гроші з ордером дістане еще кишенковий ніж даром і всї річи оплачені реджістрованою почтою ОДНА ГОДИНКА ДАРОМ З ПОДАРКАМИ сли купиш або продаш 6. Пиши чи хочеш женьску чи хлопску годинку. До женьских годинок посилаем 50 ц. довгий Lorgnette ланцушок вмісто Дикенса. Пиши днесь заким наш товар буде розпроданий. Адрес ATLAS JEWELRY CO., 67 Metropolitan Block, CHICAGO, ILL.

T. TALPASZ

ТЕОДОЗІЙ ТАЛПАШЬ

РУСКІЙ РЕСТАВРАТОРЪ

— и —

ГОТЕЛЬНИЧІЙ

246 Pearl Str.
Shamokin, Pa.

Недалеко рускои плебанія.

Добрый вечеръ друже мой!
— Добрый вечерь, свате!
А куды такъ спѣшите?
— До Талпаша, брате!
Що за Талпашь? Звôдки вôнъ?
— Та-жь краянъ нашь милый
— У него всѣ Русины
— Пôдкрѣпляють силы!...
— Що за брндзя й пиво тамъ!
— Обходить ся файно!
— Обслугуе якъ братамъ!
— Танйо надзвычайно!

Выробляе братскй машлѣ, шапки, вôдзнаки, хоругвы, уніформы.

Цѣнникъ и пробки высылае даромъ.

R. H. Morgan, 23 N. Main str. SHENANDOAH, PA

К. Файферъ,

одинокій славяньскій погребникъ въ Питсбургу и околици.

Выпаймае вôзки и повозы на весѣля, хрестины, похороны и т. п. по дуже умѣркованôй цѣнѣ.

Єго офисъ лишь оденъ блакъ вôдъ рускои церкви, 806 Carson Str., S. S. Pittsburg, Pa.

Глухоту

також шум в ушах лїчить в найкоротшім часї. Затану цїну Пиши тьсейчас. Всякі поясненя даром. Лїчимо навіть слабости, котрі взагалї вважають невилїчимими. Одинокий заклад сего рода Америцї. Руска клініка St Louis, No., 2933 Henrietta Str. 15лис02

Оденъ зъ найбôльшихъ броварôвъ въ Америцѣ.

ВАРИТЬ ПИВО НА КРАЕВЫЙ СПОСÔБЪ, БЕЗЪ ВСЯКИХЪ ПРИМѢШОКЪ.

Хто лишь разъ покоштуе сего пива, то иншого вже не хоче пити.	Голова вôдъ него нѣколи не болить, бо есть здорове и поживне.

НЕ ТРЕБА ЄГО ЗЪ РЕШТОЮ ХВАЛИТИ, БО ДОБРЕ САМО ЗА СЕБЕ ГОВОРИТЬ.

E. ROBINSON'S SONS,

LAGER BEER BREWERY,
435 to 455 N. 7-th Str.
SCRANTON, PA.

Telephone calls: GENERAL OFFICE 2333.
NIGHT CALL 4854.

Якъ далеко зайшовъ я нынѣ?
Дуже часто пытаешь самъ себе!

Той величины.

Американьскій „ПЕДОМЕТЕРЪ"

ВÔДПОВѢСТЬ ТОБѢ.

Чоловѣкъ звычайно навѣть не выображае собѣ, скôлько вôнъ перейде черезъ день, чи то въ своимъ занятю або въ дома.

АМЕРИКАНЬСКІЙ

„ПЕДОМЕТЕРЪ"

мѣряе и записуе кождый твôй крокъ. Вôнъ для чоловѣка ходячого пѣшо есть тымъ, чимъ „Цікльометеръ" для біцікліcты.

Всѣ граючй въ пилку, турісты, подорожнй а властиво всѣ, котрй ходять пѣшки потрѣбують такого „ПЕДОМЕТРА". Єго можна носити въ кишени, бо есть такои величины и выглядае подôбно до дамского годинника. До сего часу добрый „ПЕДОМЕТЕРЪ" коштувавъ не менше якъ $4.00 до $15.00. Нашь може ровнатись зъ кождымъ, есть зробленый въ сѣмъ краю и лучшого знайти не можна а цѣна єго лише

оденъ доляръ.

Єго можна урегулювати вôдповѣдно до кроку чоловѣка и за кождый ручимо. Єсли не можете его дôстати въ вашôмъ сторѣ то мы доставимо вамъ оденъ своимъ коштомъ черезъ почту, если зашлете намъ одного долара на адресу:

INTERNATIONAL MERCANTILE EXCHANGE,
LOUISVILLE, KY.

Потрѣбуемо аґентôвъ.

Иванъ Глова.

JOHN GLOWA

(POSTMASTER

Excelsior, Pa.

ОДИНОКІЙ СТОРЪ НА ЦѢЛЫЙ EXCELSIOR.

Всякй потрбнй рѣчѣ до житя. якъ також можна купити убраня майнерскй и звычайнй.

Посылае також грошѣ до всѣхъ частей свѣта, скоро, тано и беспечно.

Продае шифкарты.

Не вôдъ нынѣ вже знають люде солідного Ивана Глову.

ДІЯМЕНТОВЫЙ ЕЛЄКТРИЧНЫЙ ХРЕСТЪ,

званый також хрестомъ Вольта, вôставъ вôдкритый кôлька лѣтъ тому въ Австріи. а задля своихъ великихъ прикметъ розповсюднивъ ся скоро въ Нѣмеччинѣ, Франціи, Скандинавіи и другихъ европейскихъ краяхъ, где нынѣ уважають его за найсильнѣйше средство противъ ревматизму и другихъ слабостей.

Електричный Діяментовый Хрестъ лѣчить ревматизмъ мускулôвъ и суставôвъ, невралґію, болѣ въ цѣлôмъ тѣлѣ, нервовôсть, нервове ослаблене, безсонницю, пригноблене, гістерію, паралѣжъ, трясене, ударъ, епілепсію, танець св. Віта, пальпітацію, нервовый бôль головы, и всѣ слабости нервового системy. Єго добродѣйный впливъ видно вже по кôлькохъ годинахъ, хотяй часомъ треба на него ждати кôлька день.

Коштуе доляра, при чѣмъ ґарантуе ся, що принесе стôлько корысти, що найлѣпшій електричный поясъ, що коштуе 15 або 25 разы тôлько. Нѣхто въ родинѣ хорый чи здоровъ, не повиненъ бути безъ Електричного Хреста, сего найлѣпшого средства противъ слабостямъ. Пришли доляра, а мы пôшлемо тобѣ оплаченый оденъ Електричный Діяментовый Хрестъ або 6 за 5 долярôвъ. Тисячѣ листôвъ вôдъ осôбъ, котрыхъ вылѣчивъ сей Хрестъ, суть достаточнымъ доказомъ его силы. Ось два зъ нихъ: Маламъ болѣ черезъ много лѣтъ; теперь єсмь здорова. Діям. Елект. Хрестъ вылѣчивъ мене. Каролѣна М. Пітерсенъ, Richfield, Utah. Diamond Electric Cross Co., 206 Milwaukee Ave., Chicago. — Пов. Панове: Вже 3 мѣсяцѣ ношу Діямент. Електр. Хрестъ. Давнѣйше мавъ я болѣ въ моихъ плечахъ, такъ що не мôгъ грати на скрипцѣ. Теперь чуюсь зовсѣмъ добре. Зъ поважанемъ. W. Simon, учитель, Schaumburg, Cook Co., Ill. Марець 20, 1900. — New Orleans, La. 28. лютого, 1902. — Пов. Панове: Въ залученю посылаемо Вамъ $5.00 на пять електричныхъ крестôвъ. Тй, котрй мы передше одержали приносять чудесну помôчь. Просимо прислати якъ нейскорше. — СЕСТРЫ БЕНЕДИКТИНКИ. 2824 Dauphine str. New Orleans, La.

DIAMOND ELECTRIC CROSS CO. Dept. 72.
306 Milwaukee Ave., CHICAGO, ILL.

ОТВОРѢТЬ ОЧИ

И ЧИТАЙТЕ, А ЩО ЧИТАЄТЕ, ТО СОБѢ ДОБРЕ ЗАУВАЖАЙТЕ.

Хто собѣ тіи строчки зауважае, той буде мати зъ того хосен[ъ]

Єсли сте хорй, уважайте, якому лѣкарови дасте ся лѣчити. Суть лѣкарѣ, котрй выдаваються за краевыхъ лѣкарôвъ и выхваляють ся, же лишь они вмѣють Русинôвъ лѣчити. Такй лѣкарѣ звычайно лѣчать краянôвъ и побирають вôдъ нихъ великй грошѣ, але имъ непомагають, бо невмѣють.

Незважайте на похвалы, що вôнъ учивъ ся въ Вѣдни, въ Парижи, Льондонѣ а ще може и въ Трінідадѣ, бо то є лишь хитрôсть, черезъ котру зловити хотять легковѣрныхъ краянôвъ, и ихъ тяжко зароблені долляры.

Єсли потребуете лѣкарскои помочи, удайте ся до добре звѣстного и вправленого лѣкаря, котрый вже тысячи и тысячи людей уздоровивъ, и котрый доказавъ, що заслугуе на довѣріе и добре имя, котрымъ вôнъ тѣшить ся и то є

Професоръ Коллинсъ.

Той славный, ученый, котрый мае незвычайну спосôбнôсть духа и велику вправу въ лѣченю, лѣчить всѣ, якъ внутренй такъ и внѣшнй хоробы съ якъ найбôльшимъ успѣхомъ. Особливу увагу звертае такихъ пацієнтôвъ, котрй були лѣченй тыми выхвалеными лѣкарями, що всьо лѣчать, але ничь невылѣчать.

Професоръ Коллинсъ заложивъ великій уставъ на лѣчене хорыхъ пôдъ именемъ:

Prof. Collins New York Medical Institute.

Той лѣкарскій уставъ выробивъ найлучше имя въ цѣлôй Америцѣ; идѣть где небудь, всюды учуете споминати его имя. И всюды знайдете людей, котрыхъ Проф. Коллинсъ зъ многихъ рôжныхъ хоробъ уздоровѣвъ.

Єсли васъ инши лѣкарѣ неможуть вылѣчити, удайте ся зъ довѣріемъ до Професора Коллинса. Вôдвѣдайте его особисто, єсли можливо, або пишѣть до него по руски. Вôнъ зъ опису вашои слабости пôзнае що вамъ хибуе и можете бути певнй, що васъ выкуруе. Въ случаю если бы була ваша слабôсть невылѣчимою, вôнъ вôдъ васъ анѣ цента непрійме.

Невыкидайте грошей невыставляйте свое здоровле на небезпеченство, але если сте хорй, пишѣть безъ намислу до Проф. Коллинса. Если вôнъ вамъ не поможе, то непоможе вамъ нѣкто, анѣ навѣтъ сто иншихъ „знаменитыхъ" лѣкарôвъ.

Незважайте на фалшивй оголошеня иншихъ лѣкарôвъ. То ничь незначить если хвалить ся зъ вôдки прибувъ, и где вôнъ бувъ, и где учивъ ся, але то едино значить, що вôнъ знае.

Єсли немаете доброго здоровя, вôдповѣдайте на слѣдуючи пытаня и зашлѣть се на адресу Проф. Коллинса:

Кашлете?
Вомѣтуєте?
Худнете?
Маєте вытокъ?
Зле ся чуєте?
Маєте гостець?
Болить васъ бôкъ?
Чи васъ чоло болить?
Маєте розвôлнене жолудка[?]
Чуєте ся змучеными?
Чи вамъ тече зъ ухъ?
Маєте злый апетитъ?
Чи васъ въ горлѣ палить?
Маєте бѣлй уплавы?
Чуєте тиснене?
Чи сте слабого взроку?
Чи маєте короткій вôддых[ъ?]
Чи васъ по ѣдженю болить[?]
Маєте твердый стôлецъ?
Чи ся вамъ крутить голова[?]
Трясуть ся вамъ руки?
Чи ся легко зворушуєте?
Чи васъ свербить скôра?
Сильно вамъ бе ся серце?
Чи чуєте на нѣмъ тягарь?
Маєте нечистый языкъ?
Чи васъ спане скрѣпляє?
Чуєте бôль въ костяхъ?
Маєте бôль въ плечахъ?
Чи васъ рѣже при моченю[?]
Чи маєте корчѣ въ жолудк[у?]
Чи ваше тѣло є мягке?
Чи маєте хоробу матицѣ?
Чи легко ся лякаєте?
Чи часто ся перестуджуєт[е?]
Чи маєте неприємный по[тъ?]
Чуєте, що маєте зафляґм[ле]не горло?
Маєте выразливй хоробы?
Чуєте зиму въ неркахъ?
Чуєте порожнôсть въ голо[вѣ?]
Чи чуєте, же маєте гор[ячу] кровь?
Чи чуєте, же маєте ле[гку] голову?
Чи чуєте ся бути цѣлк[омъ] розпаленымъ?
Бачите камѣнчики въ моч[и?]
Чи чуєте всегда оспалôст[ь?]
Чи потять ся вамъ ноги?
Чуєте бôль на верху голо[вы?]
Чи сте рано змученый?
Палить васъ хребтова кôст[ь?]
Неможете рано ѣсти?
Течуть вамъ слины зъ ус[тъ?]
Маєте слабу хребтову кôс[ть?]
Ходите сгорбленый?
Бридить ся вамъ, коли ѣс[те?]
Чуєте ся слабымъ и роздр[аж]ненымъ?

Проф. Коллинсъ мае м[ноо]гй тысячѣ листôвъ вôдъ [у]здоровленыхъ хорыхъ, ко[трй] дякують єму горячими с[ло]вами за уздоровлене. Т[у] подаемо вытягъ зъ кôльк[охъ] листôвъ.

Проф. [Кол]линсъ є [най]лѣпшимъ [лѣ]каремъ, я[кого] я познавъ [въ] житю. Узд[оро]вивъ мене [зъ] хоробы ж[олу]дка.
Андрѣй Парил[а]

За бôл[ьше] рокôвъ те[рпѣ]ла я на [...] звапу ж[...] чу хороб[у]. Проф. [Кол]линсъ у[здо]ровѣвъ м[ене], коли дру[гй] могли ме[не] здоровѣт[и].
Берта Зукалич

Пробувавъ я лѣчитись у мног[ихъ] лѣкарѣвъ, [...] самъ терп[ѣвъ] на груди [...] бôсть за м[...] лѣтъ.

Але тô[лько] [...]ажу жо [Про]фесоръ [Кол]линсъ заслу[гуе на] похвалу.
Михаилъ Милер

Великй грошѣ коштували мене [вы]хваленй докторы, але не пом[огли] менѣ. Проф. Коллинсъ уздоро[вивъ] мене. Антôнъ Фарча[къ]

Хто є хорый, нехай лишь пи[ше до] Проф. Коллинсови а може бути [спо]кôйный. Є се одинокій лѣкарь [кот]рый если що скаже, то се и зробит[ь]. Марія Поля[къ]

Уставъ є вôтвореный кождого дня вôдъ 10 рано д[о] [...] год., а по полудни вôдъ 2 до 5. Въ недѣлю тôлько [вôдъ] 10 рано до 1 по полудни.

Пишѣть въ якôй нибуть мовѣ пôдъ адресою:

Prof. Coll[illegible]

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ [illegible]

Д. ГОЛО[illegible]

38 Green str., JERSEY [illegible]

Кождый Русинъ маюч[ий] [...] потребу въ Ню Йорку, ч[...] повиненъ вступити до то[...] тутъ дôстане найздоровш[...] напитки всякого рода и п[...] лучше ку[пи]ти шифкарту. [...]